ZAKON BOSNE I HERCEGOVINE O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA ("Sl. glasnik BiH", br. 22/2016 - prečišćen tekst)

ZAKON BOSNE I HERCEGOVINE O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA

("Sl. glasnik BiH", br. 22/2016 - prečišćen tekst)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

(Predmet i primjena ovog zakona)

(1) Ovim zakonom uređuje se izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera koje izrekne Sud Bosne i Hercegovine, kao i organizacija i rad odgovarajućih institucija propisanih ovim zakonom.

(2) Prema odredbama ovog zakona izvršavaće se i pravosnažne odluke inostranih sudova za djela predviđena zakonom Bosne i Hercegovine, ako posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom, čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina, nije drugačije određeno.

(3) Prema odredbama ovog zakona izvršavaju se i krivične sankcije, pritvor i druge mjere izrečene od Suda Bosne i Hercegovine stranim državljanima i licima bez državljanstva, osim ako posebnim zakonom

Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom, čiji je Bosna i Hercegovina potpisnik, nije drugačije određeno.

(4) Prema odredbama ovog zakona, a na zahtjev osuđenog lica, izvršiće se i sankcije izrečene u entitetskim sudovima za djela predviđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine.

(5) Pritvor izrečen od Suda Bosne i Hercegovine izvršavaće se prema odredbama ovog zakona čak i kada se on izvršava u entitetskom zavodu.

(6) Sankcije izrečene od Suda Bosne i Hercegovine izvršavaće se prema odredbama ovog zakona čak i kada se služe u entitetskom zavodu.

(7) Prema odredbama ovog zakona utvrđuje se organizacija i rad kazneno-popravnog zavoda BiH.

Član 2

(Definicije pojmova)

Osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) "pritvorenik" je lice koje pravosnažnom odlukom nije proglašeno krivično odgovornim za određeno krivično djelo, a koje se nalazi u pritvoru u zavodu u skladu s odredbama ovog zakona nakon odluke Suda kojom se nalaže pritvor prije, u toku ili nakon glavnog pretresa;

b) "osuđeni" je lice za koje je pravosnažnom odlukom utvrđeno da je krivično odgovorno za određeno krivično djelo;

c) "zatvorenik" je lice koje je pravosnažnom odlukom proglašeno krivično odgovornim za određeno krivično djelo, i koje u zavodu služi zatvorsku kaznu iz pravosnažne odluke, u skladu s odredbama ovog zakona;

d) "ovlašćeni zavodski službenik" je lice zaposleno u zavodu, koje je ovlašćeno da obavlja poslove i ovlašćenja u skladu s ovim zakonom (kao što su: upotreba sredstava prisile, pretres prostorija itd.), a koje pored toga obavlja i ostale poslove u skladu s pravilnicima;

e) "oštećena strana" je lice čija su lična ili imovinska prava ugrožena ili povrijeđena počinjenim krivičnim djelom;

f) "pravno lice" je svako lice koje je kao takvo definisano u Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, uključujući korporacije, preduzeća, udruženja, firme i partnerstva i druga privredna društva;

g) "tužilac" je svaki tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine;

h) "Sud" je Sud Bosne i Hercegovine;

i) "Zakon o krivičnom postupku" je Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine;

j) "Krivični zakon" je Krivični zakon Bosne i Hercegovine;

k) "Ministarstvo pravde" je Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.

Član 3

(Ostvarivanje prava)

(1) Lica prema kojima se izvršavaju krivične sankcije, pritvor i druge mjere zadržavaju sva prava, a lišavaju se prava ili se ograničavaju u pravima samo u granicama nužnim za ostvarivanje cilja zbog kojeg su izrečene, a u skladu sa zakonom i međunarodnim ugovorom.

(2) Neće biti nametnuto nijedno ograničenje koje nije predviđeno zakonom, nije neophodno za ostvarenje cilja za koji je namijenjeno, nije efikasno u ostvarivanju tog cilja i nije proporcionalno.

(3) Ministarstvo pravde dužno je da obezbijedi pristup i povjerljivu komunikaciju pritvorenika i zatvorenika sa domaćim i međunarodnim organizacijama i drugim institucijama nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima. Zavod će omogućiti da se ova komunikacija ostvaruje bez neosnovanog ometanja.

Član 4

(Početak izvršenja)

(1) Izvršenju krivične sankcije, pritvora i drugih mjera pristupa se kad postane pravosnažna odluka kojom su one izrečene, te ako za to nema zakonskih smetnji.

(2) Sa izvršenjem krivične sankcije ili druge mjere može se početi i prije nego što je postala pravosnažna odluka kojom je sankcija ili mjera izrečena samo ako je to zakonom posebno predviđeno.

Član 5

(Radnje za sprovođenje izvršenja)

(1) Kada su ispunjeni uslovi da se pristupi izvršenju krivične sankcije, pritvora ili druge mjere, Krivično odjeljenje Suda obavezno je da preduzme potrebne radnje da se izvršenje sankcije sprovede bez odgađanja u skladu sa ovim zakonom.

(2) Izvršenje može biti odgođeno samo u slučajevima i pod uslovima predviđenim zakonom.

Član 6

(Troškovi izvršenja i plaćanje takse)

(1) Lice prema kojem se primjenjuje krivična sankcija, mjera pritvora ili druga mjera ne plaća troškove izvršenja, osim troškova novčane kazne, kao i drugih troškova, u skladu sa zakonom.

(2) Za podneske, službene radnje, rješenja i druge akte u vezi sa izvršenjem sankcija ne plaća se taksa.

Član 7

(Stručni savjet)

Radi praćenja, proučavanja i unapređenja sistema izvršenja sankcija, ministar pravde osnovaće stručni savjet između predstavnika naučnih ustanova, sudova, organa uprave, stručnih udruženja, građanskog društva i drugih institucija koje se bave pitanjima kriminaliteta i vaspitanja osuđenih lica.

Član 8

(Poslovi izvršenja kao poslovi od posebnog interesa za Bosnu i Hercegovinu)

Poslovi izvršenja krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera propisani ovim zakonom su poslovi od posebnog interesa za Bosnu i Hercegovinu.

II - ORGANI ZA IZVRŠENjE KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA

1. Vodeći organi i saradnja

Član 9

(Ministarstvo pravde i Zavod)

U Bosni i Hercegovini, institucije odgovorne za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Suda su Ministarstvo pravde i Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 10

(Saradnja organa)

Organi vlasti, ustanove i druga pravna lica u čiji djelokrug spada primjena zdravstvenih, socijalnih, vaspitnih ili drugih mjera od značaja za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera, obavezni su da sarađuju sa Ministarstvom pravde. Obaveza saradnje odnosi se i na pomoć koja se pruža licima na uslovnom otpustu.

Član 11

(Međusobna saradnja, informisanje, dogovaranje, prikupljanje relevantnih podataka i drugi oblici saradnje)

(1) S ciljem međusobne saradnje, informisanja, dogovaranja, prikupljanja relevantnih podataka, kao i ostvarivanja drugih oblika međusobne saradnje, zavod ili druge institucije u kojim se izvršava mjera pritvora ili izdržava krivična sankcija, po rješenju ili presudi Suda ili drugog organa u skladu sa zako nom ili međunarodnom ugovoru, dužni su da dostavljaju mjesečne i periodične izvještaje, odnosno informacije Ministarstvu pravde, posebno o broju pritvorenika i zatvorenika, o ostvarivanju zagarantovanih prava, korišćenju pogodnosti, disciplinskim procedurama, kao i o drugim podacima koje zavod ocijeni korisnim i relevantnim za primjenu zakona, odnosno za sistem izvršenja krivičnih sankcija.

(2) U obavljanju poslova praćenja stanja u izvršavanju zakona i drugih propisa, preduzimanja mjera za koje su ovlašćeni ili davanja preporuka ili preduzimanja posebnih mjera ili promjene stanja u

oblasti iz stava (1) ovog člana i kada se o takvim činjenicama o kojima treba obavijestiti Savjet ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Savjet ministara) ili Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Parlamentarna skupština), Ministarstvo pravde može tražiti dostavljanje i svih drugih podataka koje smatra relevantnim u datim okolnostima.

Član 12

(Pružanje međusobne pomoći i saradnje s ciljem bezbjednosti sistema izvršenja krivičnih sankcija i javnog poretka)

(1) S ciljem održavanja bezbjednosti i dobrog funkcionisanja Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine, kako bi se primjena tretmana, prevaspitanja ili drugih mjera iz oblasti sistema izvršenja krivičnih sankcija mogla odvijati uspješno bez uznemiravanja i ometanja, održavanja ravnoteže između programa bezbjednosti i socijalne reintegracije, efikasnog odgovora na sprečavanje činjenja krivičnih djela, nastanka većih incidenata, bjekstva pritvorenika ili zatvorenika, njihovog sprovođenja ili obezbjeđenja van kruga zavoda kao i procjenjivanja bezbjednosnih rizika u korišćenju vanzavodskih pogodnosti, zavodi, policijski organi, sudska policija ili drugi zakonom određeni organi ili agencije iz oblasti bezbjednosti dužni su međusobno sarađivati i uzajamno pružati potrebnu pomoć u skladu sa zakonskim ovlašćenjem.

(2) Zavodi moraju izraditi planove bezbjednosti za postupanje u vanrednim i drugim opravdanim okolnostima i u tom pravcu razmijeniti podatke s policijskim organima ili agencijama imajući u vidu propise kojima se reguliše zaštita tajnosti takvih podataka.

2. Organizacija Zavoda

Član 13

(Obaveza odvojenog smještaja)

(1) Odvojeno će biti smještene sljedeće grupe lica:

1. pritvorenici od zatvorenika,

2. muškarci od žena,

3. maloljetna od punoljetnih lica.

(2) Ovakav smještaj može biti obezbijeđen ili u posebnom zavodu ili u posebnom odjeljenju Zavoda.

Član 14

(Posebna odjeljenja)

U Zavodu mogu postojati posebna odjeljenja zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa.

Član 15

(Zavodska bolnica)

U Zavodu može postojati bolnica za potrebe pritvorenika i zatvorenika.

3. Rukovođenje zavodima i službenici Zavoda

Član 16

(Imenovanje i odgovornosti upravnika)

(1) Odgovarajuće odredbe Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine, odnosno Zakona o radnim odnosima u institucijama Bosne i Hercegovine primjenjuju se na službenike Zavoda, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.

(2) Zavodom rukovodi upravnik, koji odgovara ministru pravde.

(3) Na osnovu predloga i procedure koju sprovodi Agencija za državnu službu, ministar pravde postavlja i razrješava upravnika Zavoda.

(4) Upravnik Zavoda je rukovodeći državni službenik sa statusom sekretara na posebnom zadatku. Imenuje se na pet godina i nakon isteka tog mandata može biti ponovo postavljen u skladu sa stavom (3) ovog člana.

(5) Za upravnika Zavoda može se postaviti lice koje ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti izvršenja pritvora, izvršenja krivičnih i prekršajnih sankcija, u oblasti pravosuđa ili uprave.

Član 17

(Dužnosti upravnika)

Upravnik Zavoda organizuje rad Zavoda, usklađuje rad organizacionih jedinica, nadzire pravilnost i zakonitost rada, predstavlja Zavod i vrši druge poslove za koje je nadležan po zakonu i drugim propisima.

Član 18

(Drugi rukovodeći službenici)

Upravniku Zavoda u rukovođenju pojedinim oblastima rada pomažu rukovodeći službenici.

Član 19

(Organizacione jedinice)

(1) U Zavodu postoje organizacione jedinice koje se bave poslovima obezbjeđenja, vaspitnog tretmana, zdravstvene zaštite, radnog angažovanja pritvorenika i zatvorenika kao i opštih i zajedničkih poslova.

(2) Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji mogu se, u zavisnosti od potrebe i prirode poslova, formirati i druge organizacione jedinice Zavoda u skladu sa propisima o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa uprave.

(3) O pitanjima organizacije i načina rada organa za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera primjenjuju se propisi koji se odnose na organe uprave Bosne i Hercegovine, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 20

(Organizacija tretmana zatvorenika)

(1) S ciljem ostvarenja cilja izvršenja kazne zatvora iz člana 130. ovog zakona, organizaciona jedinica Zavoda nadležna za tretman zatvorenika programira i koordinira vaspitni rad i ispituje ličnost zatvorenika, izrađuje program tretmana za svakog zatvorenika, neposredno ili putem drugih organizacionih jedinica i stručnih instruktora prati rad i ponašanje zatvorenika u toku izdržavanja kazne zatvora, prikuplja i objedinjuje podatke i zapažanja stručnih instruktora, nastavnika i drugih lica koja neposredno rade sa

zatvorenicima, o njihovom vladanju i ponašanju, analizira i proučava postignute rezultate i uticaj preduzetih vaspitnih mjera, te, na osnovu postignutih rezultata, preduzima potrebne mjere i unapređuje vaspitni rad u Zavodu, primjenjujući savremene oblike i metode rada.

(2) Na poslovima vaspitanja radi potreban broj vaspitača s odgovarajućom visokom školskom spremom, tako da na jednog vaspitača dolazi, u pravilu, do 50 zatvorenika.

(3) U Zavodu, u pravilu, postoji grupa stručnjaka za ispitivanje ličnosti i utvrđivanje programa tretmana zatvorenika (psiholog, pedagog, socijalni radnik, ljekar, diplomirani pravnik i drugi stručnjaci).

(4) Radi stručnog osposobljavanja zatvorenika u Zavodu postoji potreban broj stručnih instruktora.

(5) Vaspitači, psiholozi, pedagozi, socijalni radnici, instruktori i drugi stručnjaci koji rade na realizaciji tretmana zatvorenika polažu stručni ispit.

Član 21

(Zdravstvena služba)

(1) Radi pružanja ljekarske pomoći pritvorenicima i zatvorenicima u Zavodu se organizuje zdravstvena služba.

(2) U Odjeljenju za lica ženskog pola postoji porodiljski odjel i prikladne prostorije za djecu radi omogućavanja kontakata zatvorenica ili pritvorenica sa svojom djecom u prikladnim uslovima za to.

Član 22

(Administracija)

Upravne, pravne, finansijske, kancelarijske, kadrovske i opšte poslove obavljaju službenici Zavoda, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.

Član 23

(Uslovi za zapošljavanje ovlašćenih zavodskih službenika)

(1) Lica koja se zapošljavaju u Zavodu na poslovima ovlašćenog zavodskog službenika, osim opštih uslova za rad državnih službenika, treba da ispunjavaju zdravstvene i psihofizičke uslove propisane za policajce.

(2) Zdravstvene i psihofizičke sposobnosti kandidata iz stava (1) ovog člana ocjenjuje zdravstvena ustanova koju odredi ministar pravde.

(3) Provjera zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti ovlašćenih zavodskih službenika obavlja se jedanput godišnje.

Član 24

(Prijem i uslovi za zavodskog službenika - pripravnika)

(1) S ciljem postavljenja i izgrađivanja odgovarajućih standarda za ovlašćene zavodske službenike - službe obezbjeđenja u zavodima može se izvršiti prijem u službu obezbjeđenja zavodskog službenika - pripravnika.

(2) Lice koje se prima na rad u službu obezbjeđenja kao zavodski službenik - pripravnik, osim uslova iz člana 23. ovog zakona za prijem na rad, mora da ispunjava i sljedeće posebne uslove:

a) da nije starije od 27 godina;

b) da ima srednju stručnu spremu;

c) da ispunjava zdravstvene i psihofizičke uslove propisane za policajce.

Član 25

(Pripravnički staž, organizacija obrazovanja, obuke i stručnog ispita)

(1) Lice koje se prvi put prima u službu obezbjeđenja, prima se kao zavodski službenik - pripravnik na osnovu konkursa.

(2) Pripravnički staž traje šest mjeseci.

(3) Za stručno obrazovanje zavodskih službenika - pripravnika organizuje se praktična obuka putem kurseva, seminara i drugih oblika obrazovanja na način i po programu koji utvrđuje ministar pravde.

(4) Za vrijeme pripravničkog staža, pripravnik se kroz praktičan rad u Zavodu, na odgovarajućim poslovima i zadacima, osposobljava za samostalno vršenje poslova i zadataka ovlašćenog zavodskog službenika, pod nadzorom upravnika i uz stručnu pomoć rukovodećih i drugih službenika Zavoda.

(5) Pripravnik je dužan da u roku od tri mjeseca po isteku pripravničkog staža pristupi polaganju stručnog ispita za zvanje ovlašćenog zavodskog službenika.

(6) Stručni ispit iz stava (5) ovog člana polaže se pred komisijom koju imenuje ministar pravde, shodno članu 37. ovog zakona.

Član 26

(Raspoređivanje zavodskog službenika-pripravnika na poslove i zadatke ovlašćenog zavodskog službenika)

(1) Zavodski službenik pripravnik koji sa uspjehom ne završi praktičnu obuku, ne može pristupiti polaganju stručnog ispita.

(2) Zavodskom službeniku pripravniku iz stava (1) ovog člana, kao i pripravniku koji nakon završene praktične obuke ne položi stručni ispit, prestaje rad u Zavodu.

(3) Zavodski službenik pripravnik koji položi stručni ispit, raspoređuje se na poslove i zadatke ovlašćenog zavodskog službenika.

Član 27

(Zapošljavanje za ovlašćenog zavodskog službenika, bez svojstva pripravnika)

(1) Za ovlašćenog zavodskog službenika može se, bez svojstva pripravnika, primiti lice koje je radilo kao stražar u službi obezbjeđenja u entitetskom kazneno-popravnom zavodu, sudski policajac, policajac ili drugi odgovarajući službenik izjednačen sa ovlašćenjima navedenih zvanja, s tim da je dužno položiti stručni ispit iz dopunskih predmeta za zvanje ovlašćenog zavodskog službenika u roku od šest mjeseci od dana stupanja na rad.

(2) Ispit iz stava (1) ovog člana polaže se pred komisijom iz člana 25. stav (6) ovog zakona, prema uslovima, načinu i programu koji utvrdi

ministar pravde.

(3) Licu koje ne položi stručni ispit iz dopunskih predmeta u roku iz stava (1) ovog člana prestaje rad u Zavodu.

Član 28

(Praćenje i ocjena praktične obuke zavodskog službenika pripravnika)

(1) Praktičnu obuku zavodskog službenika pripravnika prati i ocjenjuje komisija koja ima predsjednika i dva člana.

(2) Komisiju iz stava (1) ovog člana osniva upravnik Zavoda a čine je zaposleni u Zavodu koji su stručni za poslove vaspitanja - tretmana i obezbjeđenja.

(3) Propise o načinu rada komisije iz stava (1) i (2) ovog člana, programu stručnog obrazovanja, organizaciji i uslovima sprovođenja praktične obuke zavodskog službenika pripravnika donosi ministar pravde u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 29

(Nemogućnost nošenja oružja)

Zavodski službenik pripravnik i lice iz člana 27. ovog zakona ne smiju nositi oružje dok ne polože ispit iz člana 25. stav (6), odnosno člana 27. stav (2) ovog zakona.

Član 30

(Ovlašćenja ovlašćenih zavodskih službenika)

(1) Ovlašćeni zavodski službenici i službenici Zavoda koji rade na poslovima u neposrednom kontaktu sa zatvorenicima, u pravima iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i drugim pravima po osnovu rada, izjednačavaju se sa Sudskom policijom i policijom.

(2) Zbog posebnih uslova rada i prirode poslova i zadataka sredstva za plate iz stava (1) ovog člana obezbjeđuju se u uvećanom iznosu u odnosu na sredstva koja se obezbjeđuju za plate drugih organa uprave.

(3) Ministarstvo pravde vodi evidenciju o licima iz stava (1) ovog člana i izdaje im uvjerenja o vremenu provedenom na tim poslovima.

(4) Na kojim radnim mjestima licima pripadaju prava iz stava (1) ovog člana utvrđuje ministar pravde.

Član 31

(Smrt ovlašćenog zavodskog službenika na dužnosti)

(1) Lice iz stava (1) člana 30. ovog zakona, koje u obavljanju ili povodom obavljanja službenog posla ili zadatka izgubi život, biće sahranjeno o trošku Ministarstva pravde, u mjestu koje odredi njegova porodica.

(2) Porodici koju je poginulo lice izdržavalo pripada jednokratna novčana pomoć u visini plate koju je ostvarilo posljednjih šest mjeseci prije smrti.

4. Disciplinska odgovornost

Član 32

(Povreda službene dužnosti)

(1) Prilikom obavljanja službene dužnosti, službenici Zavoda disciplinski odgovaraju za povrede službene dužnosti utvrđene ovim i drugim zakonom, drugim propisom i pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.

(2) Povrede službene dužnosti mogu biti lake i teške.

(3) Kao teža povreda službene dužnosti smatra se naročito:

1. zloupotreba službenog položaja i prekoračenja službenog ovlašćenja;

2. povreda obaveze čuvanja službene tajne;

3. nesavjesno vršenje službe;

4. neopravdan izostanak sa posla u neprekidnom trajanju dužem od tri dana;

5. nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje propisanih mjera usljed čega su nastale ili su mogle nastati štetne posljedice;

6. svaka radnja ili propuštanje radnje kojom se onemogućava ili otežava pravilno i brzo funkcionisanje Zavoda;

7. odbijanje izvršenja službenog zadatka;

8. svaki odnos s pritvorenikom ili zatvorenikom koji je izvan propisanih zadataka i naređenja ministra pravde i upravnika Zavoda, a koji ne doprinosi normalnom izvršenju kazne zatvora niti je vezan za vaspitanje pritvorenika i zatvorenika;

9. nepristojno ponašanje u Zavodu ili izvan Zavoda koje nanosi očigledno štetu ugledu Zavoda;

10. povreda propisa o obezbjeđenju od opasnosti od požara, eksplozije ili drugih elementarnih nepogoda;

11. nemaran odnos prema povjerenoj imovini, uniformi, naoružanju i opremi;

12. dolazak na posao u pijanom stanju ili upotreba alkohola ili drugog narkotičkog sredstva koje smanjuje sposobnost za obavljanje službenih zadataka;

13. neovlašćeno korišćenje opreme i sredstava povjerenih za izvršenje službenih zadataka;

14. nedostavljanje ili neblagovremeno dostavljanje izvještaja, isprava i podataka na zahtjev ovlašćenih organa ili organizacija;

15. učestalo ponavljanje lakših povreda radnih obaveza i discipline, izvršenje radnje koja po Krivičnom zakonu predstavlja krivično djelo protiv službene dužnosti ili drugo krivično djelo kojim se nanosi šteta ugledu Zavoda.

(4) Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji propisuju se lake povrede službene dužnosti.

Član 33

(Disciplinski postupak za povrede službene dužnosti)

Ministar pravde donijeće Pravilnik o postupku koji se sprovodi u slučaju kada se službenik Zavoda tereti za kršenje službene dužnosti.

5. Posebne odredbe o službi obezbjeđenja

a) Ovlašćeni zavodski službenici

Član 34

(Ovlašćeni zavodski službenici - služba obezbjeđenja)

(1) Službu obezbjeđenja u Zavodu vrše ovlašćeni zavodski službenici.

(2) Ovlašćeni zavodski službenici obezbjeđuju Zavod, radilišta i prostorije u kojima se nalaze, borave i rade lica lišena slobode, čuvaju ta lica u Zavodu i izvan njega, održavaju unutrašnji red i disciplinu među licima lišenim slobode, sprovode ta lica i vrše druge poslove određene zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona i opštim aktima Zavoda.

(3) U odjeljenju Zavoda za žene pritvorenike i zatvorenike biće zaposlen dovoljan broj ovlašćenih žena službenika.

Član 35

(Dužnosti kada postoji opasnost po život)

Ovlašćeni zavodski službenici dužni su izvršavati poslove i zadatke i u slučaju kad je izvršenje tih poslova i zadataka povezano sa opasnošću po njihov život.

Član 36

(Ovlašćeni zavodski službenici - uniforme i legitimacija)

(1) Ovlašćeni zavodski službenici su uniformisani.

(2) Ovlašćeni zavodski službenici imaju pravo na besplatnu uniformu i opremu za vršenje poslova obezbjeđenja.

(3) Ovlašćeni zavodski službenici imaju posebnu službenu legitimaciju koja im služi za dokazivanje njihove službene funkcije.

(4) Sadržaj i obrazac službene legitimacije propisuje ministar pravde.

Član 37

(Oznake, službena zvanja itd.)

(1) Oznaku i značku, boju i oznake vozila, uniformu, službena zvanja, oznake zvanja i uslove za sticanje službenih zvanja ovlašćenih zavodskih službenika utvrđuje ministar pravde.

(2) Propise o načinu vršenja službe obezbjeđenja, naoružanju i opremi, njihovim rokovima trajanja i naknadi kad se upropaste, organizaciji praktične obuke, načinu i programu polaganja stručnih ispita donosi ministar pravde.

Član 38

(Stručno obrazovanje)

(1) Ministarstvo pravde, u saradnji sa entitetskim ministarstvom pravde, postaviće odgovarajuće standarde za svaku kategoriju zavodskih službenika i može organizovati kurseve, seminare, savjetovanja i druge oblike stručnog usavršavanja kako bi zavodski službenici zadovoljili date standarde.

(2) Svaki zavod sarađivaće sa Ministarstvom pravde kako bi se obezbijedilo stručno obrazovanje službenika.

Član 39

(Specijalizovana stručna obuka)

S ciljem što većeg razumijevanja problema i kulturnog porijekla zatvorenika stranih državljana te pomoći da oni uspješnije rješavaju sve svoje probleme u zavodu, upravnik zavoda treba da razmotri i rasporedi određeni broj zavodskih službenika na intenzivniji rad sa stranim zatvorenicima, te da im u tom pravcu obezbijedi više specijalizovanu stručnu obuku kao što su: učenje stranih jezika, kulture, običaja ili drugih pitanja koja se pojavljuju u vezi sa određenom grupom zatvorenika stranih državljana.

b) Upotreba sredstava prinude i druga ovlašćenja ovlašćenih zavodskih službenika

Član 40

(Upotreba sredstava prinude)

(1) Sredstva prinude ovlašćeni zavodski službenik može upotrijebiti protiv pritvorenika ili zatvorenika samo kada je to neophodno da se spriječi bjekstvo, fizički napad na osoblje ili druga lica, nanošenje povrede drugom licu, pružanje otpora prema zakonitom postupanju službenog lica, samopovređivanje ili prouzrokovanje materijalne štete.

(2) Upotreba sredstava prinude mora biti srazmjerna stepenu opasnosti i izazvanom riziku.

Član 41

(Nošenje oružja od strane ovlašćenih zavodskih službenika)

(1) Ovlašćeni zavodski službenici mogu biti naoružani kada obavljaju dužnosti izvan Zavoda. Zavodski službenici ni pod kojim uslovima ne mogu biti naoružani unutar Zavoda.

(2) Ovlašćeni zavodski službenici koji u proteklih šest mjeseci nisu prošli odgovarajuću obuku za korišćenje oružja ne smiju nositi oružje.

Član 42

(Upotreba vatrenog oružja)

(1) Pri vršenju službenih poslova, ovlašćeni zavodski službenik može upotrijebiti vatreno oružje samo ako drugačije ne može da:

1. zaštiti život ljudi;

2. odbije neposredni napad kojim se ugrožava njegov život ili život službenih lica;

3. odbije napad na objekat koji obezbjeđuje;

4. spriječi bjekstvo zatvorenika iz Zavoda za izvršenje kazne zatvora zatvorenog tipa ili iz posebnog odjeljenja zatvorenog tipa koje bi u tom slučaju neposredno ugrozilo život drugih;

5. spriječi bjekstvo pritvorenika ili zatvorenika kojeg sprovodi ili obezbjeđuje, ako bi njegovo bjekstvo neposredno ugrozilo život drugih.

(2) U slučajevima iz stava (1) ovog člana, ovlašćeni zavodski službenik može upotrijebiti vatreno oružje samo ako upotrebom fizičke snage, gumene palice ili drugih sredstava prinude predviđenih propisima ne može obezbijediti izvršenje službenog zadatka. Upotreba vatrenog oružja mora biti srazmjerna stepenu opasnosti i izazvanom riziku.

(3) Ovlašćeni zavodski službenici koji vrše službu u prisustvu nadređenog ovlašćenog službenika mogu upotrijebiti vatreno oružje

samo po njegovom naređenju ili naređenju lica koje ga zamjenjuje.

(4) Naređenje za upotrebu oružja, rukovodeći ovlašćeni službenik, odnosno njegov zamjenik može izdati samo u slučajevima iz stava (1) ovog člana.

(5) Upravnik Zavoda ima ovlašćenje da naredi upotrebu vatrenog oružja kada ocijeni da je nastupio jedan od razloga iz stava (1) ovog člana.

Član 43

(Pretres prostorija i oduzimanje neophodnih sredstava)

(1) Ovlašćeni zavodski službenik može i bez naloga za pretres ući u stan ili druge prostorije i u njima izvršiti pretres kada je to potrebno radi pronalaženja i hvatanja lica koje je pobjeglo iz Zavoda ili koje je prilikom sprovođenja pobjeglo i sklonilo se u stan, odnosno drugu prostoriju.

(2) U slučaju ulaska u stan, odnosno drugu prostoriju, neće se sastavljati zapisnik, nego će se korisniku, odnosno vlasniku stana ili prostorije, odmah izdati potvrda u kojoj će se naznačiti razlog ulaska u stan, odnosno druge prostorije.

(3) Ako je izvršeno pretresanje stana odnosno prostorija, sastaviće se zapisnik.

(4) Pretresanje se može izvršiti i bez prisustva svjedoka, samo ako nije moguće obezbijediti njihovo prisustvo.

(5) Radi sprečavanja bjekstva, hvatanja odbjeglog lica koje neposredno goni kao i radi prevoženja u najbližu zdravstvenu ustanovu lica koje je ranjeno prilikom upotrebe vatrenog oružja, ovlašćeni zavodski službenik ima pravo da se posluži saobraćajnim sredstvima i sredstvima veze do kojih može doći, ako to ne može izvršiti na drugi način.

(6) O upotrebi saobraćajnog sredstva i sredstva veze izdaje se potvrda vlasniku saobraćajnog sredstva ili sredstava veze radi naknade troškova.

Član 44

(Izvještaj o upotrebi sredstava prinude)

O svakoj upotrebi sredstava prinude (fizička snaga, gumena palica, šmrkovi i hemijska sredstva) ili vatrenog oružja prema pritvorenicima ili zatvorenicima, upravnik Zavoda dužan je odmah da obavijesti Ministarstvo pravde.

Član 45

(Zaštita od gonjenja)

(1) Ako su sredstva prinude ili vatreno oružje upotrijebljeni u granicama ovlašćenja iz ovog zakona, isključena je disciplinska i krivična odgovornost ovlašćenog zavodskog službenika koji je takvo sredstvo upotrijebio.

(2) Ministar pravde donosi pravilnik o upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude, sadržaju zapisnika o pretresu stana i drugih prostorija, potvrde o ulasku u stan i druge prostorije i potvrde o upotrebi saobraćajnog sredstva i sredstva veze.

Član 46

(Pravna pomoć)

Ako se protiv ovlašćenog zavodskog službenika ili upravnika Zavoda vodi krivični postupak zbog upotrebe sredstava prinude, vatrenog oružja, ili drugih radnji pri vršenju službenog posla, Ministarstvo pravde će im obezbijediti pravnu pomoć u vezi s vođenjem postupka.

Član 47

(Pomoć ovlašćenim zavodskim službenicima od drugih ljudi)

(1) Lica koja na zahtjev ovlašćenog zavodskog službenika pruže pomoć u savlađivanju ili hvatanju pritvorenika ili zatvorenika koji pruža otpor, koji se pobunio ili je u bjekstvu, pa tim povodom budu povrijeđena, razbole se ili trajnije ostanu van radnog odnosa, imaju sva prava iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja kao i lica u stalnom radnom odnosu.

(2) Ako lice iz stava (1) ovog člana prilikom pružanja pomoći izgubi život, biće sahranjeno na trošak Ministarstva pravde u mjestu koje odredi njegova porodica.

(3) U slučaju iz stava (2) ovog člana, porodici ili licu koje je izdržavalo poginulo lice pripada jednokratna pomoć, koja ne može

biti manja od šest prosječnih plata ostvarenih u Zavodu u posljednja tri mjeseca.

(4) Ako se protiv lica koje je pružilo pomoć iz stava (1) ovog člana povede krivični postupak, obezbijediće mu se pravna pomoć.

6. Povjerljivost

Član 48

(Službene tajne)

(1) Službenici i namještenici Ministarstva pravde i Zavoda dužni su čuvati službenu tajnu.

(2) Obaveza čuvanja službene tajne traje i po prestanku radnog odnosa.

(3) Kao službena tajna, u smislu ovog zakona, smatraju se:

1. podaci i dokumenti do kojih je službenik i namještenik došao u obavljanju ili povodom obavljanja službenih poslova, odnosno radnih zadataka koji su zakonom, odnosno propisom donesenim na osnovu zakona i opšteg akta predviđeni kao službena tajna;

2. podaci, dokumenti, mjere i radnje do kojih je službenik i namještenik došao u obavljanju ili povodom obavljanja službenih poslova, odnosno radnih zadataka, a čijim saopštavanjem ili odavanjem na drugi način neovlašćenom licu bi se mogao osujetiti ili otežati rad Zavoda, ili bi to bilo štetno po interes Zavoda, ili opravdan interes pojedinca ili pravnog lica;

3. podaci i dokumenti koji se po propisima o upravi smatraju službenom tajnom.

(4) Ministar pravde bliže određuje šta se smatra službenom tajnom, način čuvanja službene tajne i oslobođenje od obaveze čuvanja službene tajne.

Član 49

(Ograničenja u vezi sa podacima i dokumentima koji se smatraju službenom tajnom)

(1) Podaci i dokumenti koji se smatraju službenom tajnom u smislu ovog zakona ili podzakonskog akta donesenog na osnovu ovog

zakona, kao i drugog zakona kojim se štite lični podaci građana, ne smiju se saopštavati, niti činiti dostupnim neovlašćenim licima.

(2) Ombudsmen Bosne i Hercegovine može tražiti od Ministarstva pravde ili Zavoda da mu preda ili omogući uvid u dokumente ili podatke koje smatra potrebnim za obavljanje svoje dužnosti, uključujući i one koji su zavedeni kao povjerljivi ili tajni u skladu sa zakonom.

(3) U slučajevima iz stava (2) ovog člana ombudsmen će primijeniti potrebnu povjerljivost za njih i neće ih učiniti dostupnim javnosti.

(4) Izuzetno, podaci iz stava (1) ovog člana mogu se dati i drugom zakonom ovlašćenom organu, ako to nije u suprotnosti s ciljem zaštite vlastitog, privatnog i ličnog života takvog lica, odnosno procesa resocijalizacije ili rehabilitacije ili ako je propisom određeno da nisu javni podaci ili ako takvi podaci nisu podvrgnuti ograničenjima koja su nužna u demokratskom društvu.

7. Nadzor nad radom Zavoda

Član 50

(Inspektor)

(1) S ciljem obezbjeđenja jedinstvenog sistema izvršenja pritvora i kazne zatvora, prenošenja pozitivnih iskustava, analiziranja i proučavanja rada pojedinih organizacionih jedinica i pružanja stručne pomoći tim jedinicama, Ministarstvo pravde vrši nadzor nad radom Zavoda.

(2) Nadzor nad izvršenjem pritvora i kazne zatvora obuhvata naročito kontrolu: plana i programa rada Zavoda, pojedinih službi i službenika Zavoda; rada i organizacije službe obezbjeđenja i programa tretmana; rada i organizacije matične službe i prijemno-otpusnog odjeljenja; načina određivanja i realizacije tretmana osuđenih lica; stanja i samozaštite, zakonitog i pravilnog postupanja s pritvorenicima i zatvorenicima; primjene ovog zakona i propisa koji regulišu oblast izvršenja kazne zatvora; organizacije rada pritvorenika i zatvorenika; zaštite prava pritvorenika i zatvorenika; kao i uslova iz člana 71. ovog zakona.

(3) Nadzor iz stava (2) ovog člana vrši Ministarstvo pravde preko inspektora, koji je službenik s posebnim ovlašćenjima (u daljnjem tekstu: inspektor).

(4) Inspektor je odgovoran za pažljivu provjeru da se odredbe ovog zakona primjenjuju u svim kazneno- popravnim ustanovama u Bosni i Hercegovini prema licima koja izdržavaju kaznu zatvora i mjeru pritvora koju je izrekao ili odredio Sud ili drugi organ u skladu sa Zakonom ili međunarodnim ugovorom.

(5) U izvršavanju zadataka inspekcijskog nadzora, inspektor je nezavisan i preduzima radnje u okviru i na osnovu ovog zakona i drugih propisa.

(6) Osoblje Zavoda dužno je da sarađuje sa inspektorom i da mu pomaže u ispunjavanju ovlašćenja i obaveza, posebno prilikom nadzora ostvarivanjem ljudskih prava iz Ustava Bosne i Hercegovine, a tih prava pritvorena i zatvorena lica nisu lišena ili ograničena u njihovom korišćenju u granicama neophodnog cilja i određenim zakonom ili međunarodnim ugovorom.

(7) Inspektor Ministarstva pravde sarađivaće i promovisati saradnju sa nadležnim inspektorima entiteta i Brčko Distrikta BiH, kao i razvijati međusobnu koordinaciju, aktivnosti ili dogovaranje u skladu sa Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine, entiteta i odgovarajućih propisa Brčko Distrikta BiH.

Član 51

(Nadzor od drugih organa)

Nadzor nad radom Zavoda u pogledu zaštite na radu djelatnika, zdravstvene i sanitarne zaštite pritvorenika i zatvorenika, uslova i načina pripremanja hrane za pritvorenike i zatvorenike sprovode odgovarajući organi u skladu s posebnim propisima.

Član 52

(Nezavisna komisija)

(1) Nezavisna komisija prati uslove boravka u zavodima i postupanje i stanje ljudskih prava prema licima nad kojima se izvršavaju krivične sankcije i druge mjere koje u krivičnom postupku izrekne

Sud, inostrani sudovi za djela predviđena Krivičnim zakonom ili međunarodnim ugovorom čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina, ili drugi sud u skladu sa Zakonom Bosne i Hercegovine.

(2) Nezavisnu komisiju iz stava (1) ovog člana imenuje i razrješava Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.

(3) Komisija ima pet članova od kojih je jedan predsjednik.

(4) Članovi komisije imenuju se na mandat od pet godina sa mogućnošću ponovnog izbora na još jedan mandat.

(5) Članovi komisije treba da budu stručnjaci ili poznavaoci iz pravne ili druge srodne oblasti, kao što su pravosuđe, uprava, penologija, socijalna zaštita, psihologija, pedagogija i slično.

(6) Komisija može vršiti spoljno praćenje rada Zavoda samostalno ili zajedno sa inspektorskim ili drugim nadzornim organima, kao i saradnju sa međunarodnim i drugim institucijama nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa Zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

(7) Komisija daje preporuke nadležnim organima Bosne i Hercegovine s ciljem poboljšanja standarda smještaja, poboljšanja postupanja i poštovanja ljudskih prava lica nad kojima se izvršavaju krivične sankcije ili druge mjere, daje predloge i primjedbe koje se odnose na postojeće zakone ili druge propise zasnovane na zakonu iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, obavlja povjerljive razgovore s pritvorenicima ili zatvorenicima uz pristup svim zavodima, dostavlja izvještaje upravniku zavoda i nadležnim ministarstvima pravde, prikuplja, obrađuje i potražuje podatke iz svoje nadležnosti kao i druge radnje iz oblasti nezavisnog praćenja.

(8) Odredbe o čuvanju službene tajne ovog zakona ili drugog propisa odnose se na Nezavisnu komisiju prilikom obavljanja poslova i zadataka u okviru svoje nadležnosti kada dođe do saznanja ili u posjed podataka i dokumenata iz člana 48. ovog zakona.

(9) Troškove rada Komisije snosi Parlamentarna skupština iz pripadajućih sredstava u okviru usvojenog budžeta institucija Bosne i Hercegovine i njenih međunarodnih obaveza.

(10) Komisija donosi poslovnik o svom radu, koji se objavljuje u 'Službenom glasniku BiH'.

(11) Komisija donosi godišnji izvještaj o radu i dostavlja ga Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i Ministarstvu pravde s ciljem preduzimanja odgovarajućih radnji ili mjera u skladu sa zakonom.

Član 53

(Nacionalni preventivni mehanizam)

Institucije Bosne i Hercegovine će tijelu koje odražava, odnosno predstavlja nacionalni preventivni mehanizam za sprečavanje mučenja ili drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja obezbijediti:

a) pristup svim informacijama koje se odnose na broj lica lišenih slobode,

b) pristup svim informacijama koje se odnose na postupanje s tim licima, kao i uslovima u kojima su pritvorena,

c) pristup svim zatvorskim ustanovama, njihovim ustanovama i objektima,

d) priliku da zasebno ispitaju lica lišena slobode bez svjedoka, lično ili uz prevodioca ako to bude potrebno, kao i sa svim ostalim licima za koje nacionalni preventivni mehanizam smatra da mogu dati relevantne informacije,

e) slobodu da odaberu mjesto koje žele posjetiti i lica s kojima žele razgovarati,

f) pravo da kontaktiraju sa Potkomitetom za sprečavanje mučenja ili drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, da šalju informacije i da se sastaju sa Potkomitetom,

g) kao i druga prava u skladu sa Dopunskim protokolom uz Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja iz 2002. godine, koji je Bosna i Hercegovina ratifikovala 26.06.2008. godine i koji je stupio na pravnu snagu u Bosni i Hercegovini od 15.09.2008. godine.

Član 54

(Podnošenje izvještaja inspektora)

(1) O izvršenom inspekcijskom pregledu sastavlja se pismeni izvještaj u koji se unose naročito inspekcijski nalazi i nalažu mjere i rokovi za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, kao i mjere za unapređenje rada Zavoda.

(2) Izvještaj se dostavlja upravniku Zavoda i inspektor ga može objaviti.

(3) Upravnik Zavoda dužan je da postupi po naloženim mjerama.

(4) Na naložene mjere upravnik Zavoda ima pravo žalbe ministru pravde u roku od osam dana od dana prijema izvještaja.

(5) Inspektor objavljuje godišnji izvještaj o svom radu.

8. Informisanje javnosti

Član 55

(Davanje informacija)

(1) Kad je to u javnom interesu ili kad to nađe za potrebno, radi upoznavanja javnosti, ministar pravde ili lice koje on ovlasti može davati informacije o pojedinim pitanjima u vezi s izvršenjem pritvora i kazne zatvora predstavnicima štampe i drugih sredstava javnog informisanja.

(2) Davanja obavještenja i podataka uskratiće se kad se radi o državnoj ili službenoj tajni, kad bi to bilo nepoželjno zbog održavanja reda u Zavodu, ili ako bi to štetilo ostvarivanju svrhe izvršenja pritvora ili kazne zatvora.

9. Sredstva za rad Zavoda

Član 56

(Budžet)

Sredstva za rad Zavoda obezbjeđuju se u budžetu Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o budžetu Bosne i Hercegovine.

III - ODREDBE O IZVRŠENjU PRITVORA I KAZNE ZATVORA

1. Opšte odredbe

Član 57

(Zahtjev za čovječnim postupanjem)

(1) Postupanje s pritvorenicima i zatvorenicima mora biti čovječno i s poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva, s očuvanjem njihovog fizičkog i duševnog zdravlja, vodeći pri tome računa da se održi potreban red i disciplina.

(2) Niko neće biti podvrgnut mučenju ili neljudskom ili ponižavajućem tretmanu ili kažnjavanju.

(3) U postupanju s pritvorenicima i zatvorenicima ne smije biti diskriminacije zasnovane na etničkoj pripadnosti, rasi, boji kože, polu, seksualnom opredjeljenju, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom porijeklu, srodstvu, ekonomskom ili nekom drugom statusu.

Član 58

(Pravo na religiju)

(1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo zadovoljavati svoje vjerske potrebe u skladu s ovim zakonom i propisima vjerskih zajednica.

(2) Uprava zavoda dužna je, u saradnji s vjerskim zajednicama u BiH, obezbijediti uslove za zadovoljavanje vjerskih potreba lica smještenih u zavodu.

Član 59

(Grupni i odvojeni tretman pritvorenika i zatvorenika)

(1) Pritvorenici su, u pravilu, pritvoreni grupno. Zatvorenici izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, grupno.

(2) Sljedeće grupe pritvorenika i zatvorenika tretiraće se odvojeno:

1. žene od muškaraca;

2. maloljetnici od odraslih.

(3) Pod sljedećim okolnostima pritvorenik ili zatvorenik može se držati odvojeno od ostalih:

1. kada to nužno zahtijeva zdravstveno stanje tog lica ili drugih;

2. u okolnostima kada je to propisano nekim drugim zakonom;

3. kada to pritvorenik ili zatvorenik zahtijeva radi sopstvene zaštite i po odobrenju upravnika Zavoda;

4. kada to lice predstavlja ozbiljnu prijetnju redu u zavodu i pod uslovima propisanim u članu 119. ovog zakona.

2. Upućivanje na izdržavanje pritvora ili kazne zatvora

Član 60

(Nadležnost za upućivanje)

(1) Upućivanje pritvorenika i osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora vrši Krivično odjeljenje Suda.

(2) Krivično odjeljenje Suda dužno je da preduzme potrebne radnje radi izvršenja mjere pritvora i kazne zatvora odmah nakon izvršnosti odluke.

Član 61

(Evidencija)

Po prijemu u zavod, ime pritvorenika ili zatvorenika biće zavedeno u odgovarajuće knjige.

Član 62

(Dužnost informisanja pritvorenika i zatvorenika)

(1) Po prijemu u zavod svi pritvorenici i zatvorenici se upoznaju, usmeno i pismeno, na jeziku koji razumiju, s pravilima kućnog reda, s pravima i dužnostima u zavodu, s načinom na koji mogu ostvariti svoja prava i s disciplinskim prekršajima i kaznama koje se za njih mogu izreći.

(2) Upravnik zavoda stara se o tome da odredbe ovog zakona kao i ostali propisi o izvršenju pritvora i kazne zatvora, koji se odnose na prava i dužnosti pritvorenika i zatvorenika, budu dostupni svim pritvorenicima i zatvorenicima u formi koja im je razumljiva.

Član 63

(Biračko pravo)

(1) Upravnik zavoda obezbjeđuje da lica lišena slobode budu u mogućnosti da ostvaruju svoje biračko pravo na izborima za nivoe vlasti u Bosni i Hercegovini, u mjeri u kojoj to pravo nije ograničeno

Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine i Ustavom Bosne i Hercegovine.

(2) Radi ostvarenja navedenog prava, upravnik zavoda kontaktiraće nadležnu izbornu komisiju u vezi sa načinom, vremenom ili drugim neophodnim radnjama za sprovođenje procedure glasanja unutar zavoda.

Član 64

(Pritvorenici i zatvorenici s djecom)

Ako lice koje se upućuje u pritvor ili na izdržavanje kazne zatvora ima djecu ili druga lica čiji je on jedini staratelj, Sud će o tome obavijestiti nadležni opštinski organ socijalne zaštite.

Član 65

(Žene)

(1) Uz odredbe ovog zakona koje se odnose na lica lišena slobode, posebna pažnja posvećuje se potrebama žena, u smislu njihovih fizičkih, stručnih, socijalnih i psiholoških potreba prilikom donošenja odluka koje se tiču bilo kojeg aspekta njihovog boravka u zavodu.

(2) Uprava zavoda nastojaće da obezbijedi da obim aktivnosti dostupan ženama lišenim slobode bude primjeren ulozi žene u savremenom društvu, te da bude uporediv s obimom aktivnosti dostupnih muškarcima.

(3) Ženama se u pravilu omogućava porođaj izvan zavoda, ali ako dijete bude rođeno u zavodu, Uprava zavoda pruža svu potrebnu podršku, pomoć ili druge neophodne uslove.

(4) Kada je dijete rođeno u zavodu, taj podatak ne smije biti upisan u rodni list kao mjesto rođenja.

Član 66

(Stvari od vrijednosti)

(1) Sav novac, vrijednosti i ostale stvari koje pripadaju pritvoreniku ili zatvoreniku, a koje prema pravilniku o kućnom redu zavoda ne smije držati kod sebe, moraju se prilikom prijema lica pohraniti na bezbjednom mjestu u zavodu, o čemu će se napraviti popis. Na

zahtjev vlasnika, imovina pohranjena u zavodu, prilikom prijema tog lica u zavod, predaće se članovima njegove porodice i prije njegovog puštanja iz zavoda.

(2) Imovina iz stava (1) ovog člana vraća se vlasniku prilikom otpuštanja iz zavoda ili se, uz njegov pristanak, predaje članovima njegove porodice.

(3) Vlasnik treba potpisati listu svojih stvari od vrijednosti, a uz njegov potpis treba se potpisati i službenik zavoda.

Član 67

(Pretres prostorija, lica lišenih slobode, posjetilaca, službenih lica i oduzimanje predmeta)

(1) Ovlašćeni zavodski službenik može vršiti pretres i oduzeti imovinu u pogledu svih prostorija u kojima pritvorena ili zatvorena lica borave, rade ili provode slobodno vrijeme, kao i lica lišenih slobode, posjetilaca i njihovih ličnih stvari i službenih lica.

(2) Pretres prostorija i lica iz stava (1) ovog člana vršiće se na način kojim će se otkriti i spriječiti svaki pokušaj bijega i sakrivanje krijumčarene robe uz poštovanje dostojanstva lica nad kojima se vrši pretres i stvari koje posjeduju.

(3) Lica nad kojima se vrši pretres neće u toku pretresa biti ponižavana.

(4) Pretres će vršiti samo ovlašćeni zavodski službenici istog pola kao lica nad kojima se vrši pretres.

(5) Pretres osjetljivih dijelova tijela može vršiti samo ljekar ili ovlašćeno medicinsko osoblje.

(6) Prilikom ulaska posjetilaca u zavod, ovlašćeni zavodski službenik može zahtijevati od tog lica da se podvrgne pretresu. Ako se posjetilac ne želi podvrgnuti pretresu, ovlašćeni zavodski službenik odbiće prijem u zavod, s tim da program bezbjednosti mora odražavati ravnotežu u odnosu na privatnost posjetioca ili njihovo službeno svojstvo u skladu sa zakonom ili drugim propisima.

(7) Ovlašćeni zavodski službenici mogu pretresati pripadnike zavodskog osoblja na zahtjev upravnika Zavoda, službenog lica koje

on ovlasti u skladu sa zakonom ili na zahtjev drugog zakonom ovlašćenog organa.

(8) Način i situacije u kojima se vrši pretres biće određeni posebnim propisima kojima se reguliše način vršenja službe obezbjeđenja u zavodu.

Član 68

(Ljekarski pregled)

(1) Odmah po prijemu u zavod, svakog pritvorenika ili zatvorenika pregledaće kvalifikovana medicinska sestra, a detaljniji ljekarski pregled obaviće ljekar u roku od 24 časa.

(2) Ljekarski nalazi unose se u zdravstveni karton pritvorenog, odnosno zatvorenog lica.

3. Smještaj i higijenski uslovi

Član 69

(Higijenski uslovi)

Smještaj pritvorenika i zatvorenika u zavodu mora odgovarati higijenskim uslovima predviđenim ovim zakonom i mjesnim klimatskim prilikama.

Član 70

(Osnovni uslovi života)

(1) Svakom pritvoreniku i zatvoreniku, u pravilu, obezbjeđuje se posebna soba za spavanje, osim u slučajevima kada se smatra da zajednički smještaj više lica ima određenih prednosti.

(2) Svaki zatvorenik i pritvorenik mora imati poseban krevet i posteljinu.

(3) Zajednički boravak pritvorenicima i zatvorenicima obezbjeđuje se na radnom mjestu, u procesu obrazovnih aktivnosti, prilikom obrokovanja, za vrijeme slobodnih aktivnosti, u dnevnom boravku i sličnim prilikama.

Član 71

(Standardi smještaja)

(1) U svim prostorijama u kojima borave pritvorenici i zatvorenici mora se obezbijediti zadovoljavanje zdravstvenih i higijenskih potreba, dovoljna količina vazduha, svjetla, grijanja i ventilacije.

(2) Lica koja borave u ćeliji za jedno lice imaće najmanje sedam kvadratnih metara prostora po licu, a ona koja borave u zajedničkim spavaonicama imaće najmanje četiri kvadratna metra po licu i ne manje od deset kubnih metara po licu.

(3) U prostorijama u kojima borave pritvorenici i zatvorenici prozori moraju biti dovoljno veliki da omogućavaju rad i čitanje pod prirodnim svjetlom u uobičajenim uslovima, da omogućavaju ulaz svježeg vazduha, osim ako ne postoje klimatski uređaji, te da svojim izgledom i veličinom odgovaraju standardnim prozorima.

(4) Vještačko osvjetljavanje mora odgovarati postojećim standardnim normama.

(5) Sanitarni uređaji moraju omogućiti svakom pritvoreniku ili zatvoreniku zadovoljavanje fizioloških potreba u čistim i pristojnim uslovima.

(6) Svakom pritvorenom ili zatvorenom licu mora se omogućiti korišćenje prikladnih prostorija i uređaja za kupanje i tuširanje pri temperaturi koja odgovara klimatskim uslovima i u razmacima koji omogućavaju održavanje normalne lične higijene, ali najmanje jednom dnevno.

(7) Sve prostorije zavoda moraju se propisno održavati i redovno čistiti.

(8) Poslove iz stava (7) ovog člana obavljaju zatvorenici u trajanju do dva sata na dan bez novčane naknade.

(9) Pritvorenicima, odnosno zatvorenicima s invaliditetom obezbjeđuje se smještaj primjeren vrsti i stepenu njihove invalidnosti.

Član 72

(Lična higijena)

(1) Pritvorenici i zatvorenici dužni su da održavaju ličnu higijenu za koju im zavod obezbjeđuje vodu i toaletni pribor.

(2) Pritvorenicima i zatvorenicima dozvoljava se nošenje brade i kose.

4. Odijevanje i ishrana

Član 73

(Odjeća i obuća)

(1) Pritvorenicima i zatvorenicima kojima nije dozvoljeno nošenje sopstvene odjeće obezbjeđuje se odjeća i obuća koja je prikladna klimatskim uslovima tako da im se ne ugrožava zdravlje.

(2) Odjeća koju obezbjeđuje zavod ne smije djelovati degradirajuće i ponižavajuće.

(3) Pravilnik o odjeći i obući pritvorenika i zatvorenika objavljuje ministar pravde.

Član 74

(Ishrana)

(1) Pritvorenicima i zatvorenicima se u pravilnim razmacima obezbjeđuje ishrana koja je pripremljena u obrocima koji kvalitetom i količinom zadovoljavaju prehrambene i higijenske standarde, a ujedno su primjereni dobi, zdravlju, vrsti posla koji obavljaju i njihovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.

(2) Punoljetnim pritvorenicima i zatvorenicima obezbjeđuje se hrana kalorične vrijednosti od najmanje 12.500 džula dnevno, a maloljetnicima 14.500 džula dnevno.

(3) Pravilnik o ishrani pritvorenika i zatvorenika, kao i tabelama kalorične vrijednosti hrane donosi ministar pravde.

(4) Voda za piće biće stalno dostupna.

Član 75

(Odbijanje uzimanja hrane)

(1) Ako pritvorenik ili zatvorenik odbije da primi hranu, o tome se odmah obavještava upravnik Zavoda, sud koji vodi postupak i Ministarstvo pravde koje sprovodi nadzor nad izvršenjem mjere pritvora.

(2) Pritvorenik ili zatvorenik koji odbije da uzima hranu smješta se u pravilu u stacionar, svakodnevno ga kontroliše ljekar i sve bitne promjene njegovog zdravstvenog stanja unosi u zdravstveni karton, o čemu redovno izvještava upravnika zavoda.

(3) Ako usljed odbijanja hrane budu ugrožene vitalne funkcije pritvorenika ili zatvorenika, odluku o preduzimanju neophodnih medicinskih mjera, bez pristanka pritvorenika ili zatvorenika, donosi ljekar ili stručni tim ljekara kada je to određeno posebnim zakonom ili drugim propisom.

(4) Stručni tim iz stava (3) ovog člana formira zavodski ljekar u saradnji i konsultacijama sa upravnikom Zavoda i sudom koji vodi krivični postupak, ako posebnim zakonom ili drugim propisima nije drugačije određeno.

(5) Ako je lice koje odbija hranu pritvorenik, o potrebi preduzimanja mjera iz stava (3) ovog člana zavod izvještava sud koji vodi krivični postupak i Ministarstvo pravde.

(6) U postupanju ljekara sa pritvorenicima ili zatvorenicima koji štrajkuju glađu ljekari će osim propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija uzimati u obzir propise iz oblasti zdravstva u Bosni i Hercegovini, kao i međunarodne standarde i propise u vezi sa etičkim postupanjem ljekara sa licima koja štrajkuju glađu.

Član 76

(Medicinske mjere s ciljem spašavanja života lica lišenih slobode koja odbijaju da prime hranu)

(1) U slučajevima kada pritvorenik ili zatvorenik odbija da primi hranu, ljekar treba da pruži medicinsku pomoć uz pristanak pacijenta, ali kada se dođe do faze u kojoj se može očekivati da dolazi do gubljenja moći rasuđivanja ili je naglašena opasnost po život takvog lica, tada ljekar ima zadnju riječ u odlučivanju o tome šta je najbolje za pacijenta kada se uzmu u obzir svi faktori. U ovakvim okolnostima nadležni ljekar će formirati stručni medicinski tim, koji će nakon opservacija, ako je to potrebno, pristupiti vještačkom hranjenju i oživljavanju prije nastanka te faze, a nakon toga i

prinudnom hranjenju i drugim medicinskim mjerama s ciljem spašavanja života lica lišenih slobode.

(2) U postupanju iz stava (1) ovog člana ljekar će obratiti pažnju na prethodno izražene njihove lične i kulturološke vrijednosti i želje lica u pogledu medicinskog tretmana, kao i stanje fizičkog zdravlja.Postupak prinudnog hranjena se može primijeniti u izuzetnim okolnostima i nakon tri sedmice gladovanja uz potrebu postojanja ostalih medicinskih uslova, koji ukazuju na stvarnu opasnost po život i zdravlje lica, odnosno pod okolnostima pod kojima lice oduzima svoj život ili i ranije, ako zdravstveno i mentalno stanje ne ukazuje drugačije.

(3) Prinudno hranjenje ne može se smatrati neljudskom i ponižavajućom mjerom čiji je cilj da se sačuva život konkretnog lica koje stalno odbija da uzima hranu. Prinudno hranjenje, da bi bilo legitimno, zahtijeva poštovanje tri standarda, i to:

a) mora postojati medicinska potreba za tretmanom,

b) moraju se ispoštovati proceduralne garancije donošenja odluka,

c) način na koji se lice hrani ne smije biti neljudski.

(4) Princip pozitivne obaveze države je da preduzme efikasne korake kada postoji predvidljiv i neizbježan rizik po život lica, koje je u nadležnosti državnih organa vlasti, a posebno kada je to lice lišeno slobode i podvrgnuto uslovima koje nameće domaći zakon.

(5) S ciljem sprečavanja nastanka teških posljedica štrajka glađu, osim redovnog predviđenog medicinskog postupka, može se, ako odluči zavodski ljekar u saradnji i nakon konsultacija s upravnikom zavoda, dozvoliti nezavisnim ljekarima da štrajkačima daju savjet i pruže medicinsku pomoć.

(6) U postupanju shodno st. (1), (2) i (3) ovog člana, uprava zavoda dužna je da bez odgađanja obavijesti bračnog druga ili drugog člana uže porodice pritvorenika ili zatvorenika ili lice koje su odredili da u tom slučaju bude obaviješteno, inspektora za nadzor nad radom zavoda, zatim da sagleda principe i smjernice za upravljanje situacijama prilikom štrajka glađu u skladu sa Malteškom

deklaracijom Svjetskog udruženja ljekara u vezi sa etičkim postupanjem s licima koja štrajkuju glađu iz 2006. godine, sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava – ECtHR iz oblasti medicinske intervencije, kao i da omogući pristup i drugim tijelima nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Član 77

(Osnovni etički principi u postupanju ljekara sa licima lišenim slobode koja štrajkuju glađu)

(1) Osnovni etički principi u postupanju ljekara sa licima lišenim slobode koja štrajkuju glađu su:

a) poštovanje medicinske etike i ličnosti pacijenta u profesionalnom kontaktu sa ugroženim licima, uz obavezu da ljekari moraju zadržati objektivnost u svojim procjenama i ne smiju dozvoliti da budu izloženi pritisku da prekrše etičke principe ili medicinsko prosuđivanje,

b) povjerljivost odnosa između ljekara i navedenih lica u pogledu medicinskog stanja ili drugih informacija povezanih sa stanjem pacijenta uz sticanje takvog povjerenja koje će stvoriti mogućnost efikasnog rješavanja ovakvih situacija,

c) poštovanje autonomije ličnosti uz sposobnost procjene teških situacija kada štrajk glađu nije dobrovoljan ili kada je donesen uz prijetnju ili pritisak drugih štrajkača ili drugih lica ili radi privlačenja publiciteta ili ostvarenja cilja koji je suprotan zakonu ili kada to čine iz drugih namjera ili motivacija suprotnih medicinskim standardima, moralnim kriterijumima ili drugim oblicima dozvoljenog ponašanja,

d) poštovanje dvostruke odanosti prema upravi ustanove i pacijentu uz zadržavanje ljekarske nezavisnosti, objektivnosti i stručnog znanja, kao i poštovanje pozitivnih zakonskih propisa kojima se uređuje ova materija,

e) poštovanje koncepta dobročinstva, odnosno korišćenje medicinskih umijeća i znanja u korist lica kojima pružaju tretman,

f) poštovanje ljekarske iskrenosti pri davanju informacija pacijentu o mogućim posljedicama njegovih postupaka, posebno kod pacijenta, koji pati od bolesti koje nisu spojive sa dužim gladovanjem, informisanje pacijenta o svim postupcima koje preduzima i pomaže mu u donošenju vlastite odluke na osnovu tačnih informacija iz razloga što ljekari ne smiju davati pogrešne kliničke izjave i savjete.

g) primarna primjena neophodnih medicinskih mjera i bez pristanka pacijenta, ako odbijanjem upotrebe hrane ili odbijanjem liječenja ugrozi svoje zdravlje ili pak dovede u opasnost svoj život, ili ako usljed posebnog mentalnog stanja ne može donijeti razumnu odluku.

(2) Ljekari svakom štrajkaču treba da objasne posljedice gladovanja po njihovo zdravlje, objašnjavajući i dajući zdravstvenu anamnezu, zdravstveno stanje i ranije bolesti koje mogu ozbiljno da ugroze njihovo zdravlje.

(3) Neophodne medicinske mjere su one mjere koje je odobrio ljekar ili tim ljekara i kojima se neposredno otklanja opasnost po život i zdravlje pacijenta, a u tim slučajevima se u skladu sa zakonom mogu primijeniti i medicinske prinudne mjere, uz istovremene medicinske kontrolne mehanizme.

(4) Ako ljekar stekne utisak da štrajkači gladuju pod pritiskom ili iz drugih razloga, može donijeti odluku o razdvojenosti tih lica, a u krajnjoj mjeri i predložiti njihovo odvođenje, odnosno upućivanje u bolnicu pod nadzorom zavoda ili drugu odgovarajuću medicinsku ustanovu.

Član 78

(Prehrambeni zahtjevi stranih državljana)

Zavodska kuhinja u skladu s finansijskim i drugim mogućnostima treba da obezbijedi uslove u pogledu prehrambenih zahtjeva zatvorenika stranih državljana, posebno u vrijeme vjerskih praznika takvih lica, kao i da poštuje da oni imaju određenu ishranu ili ne jedu određene prehrambene artikle u skladu sa vjerskim i kulturnim običajima takvih lica.

5. Zdravstvena zaštita

Član 79

(Pravo na zdravstvenu zaštitu)

(1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na liječenje, popravku i vađenje zuba, te hospitalizaciju.

(2) Odnos između ljekara i pritvorenika odnosno zatvorenika zasnovan je na povjerenju. Ljekarski pregled može se odvijati u prisustvu ovlašćenog zavodskog službenika samo na zahtjev ljekara.

(3) Troškove liječenja snosi zavod, osim troškova liječenja osumnjičenog, odnosno optuženog dok se nalazi u pritvoru, kao i troškova porođaja koji su nastali izvan zavoda.

Član 80

(Posebne potrebe)

(1) Stomatološka protetika se, u skladu sa propisima iz oblasti zdravstva, omogućava, u pravilu, na trošak lica koje to zahtijeva. Ako lice nema sredstava, a stomatološka protetika se, prema mišljenju ljekara zavoda, ne može odgoditi bez opasnosti po zdravlje, troškove snosi zavod.

(2) Potreba nabavke ortopedskog pomagala, naočala, slušnog aparata ili drugog pomagala, na predlog ljekara zavoda, utvrđuje se prema propisima iz oblasti zdravstva.

Član 81

(Hospitalizacija)

(1) Zavod treba da ima svog ljekara i organizovanu zdravstvenu zaštitu.

(2) O smještaju pritvorenika, odnosno zatvorenika u ambulantnu sobu istog zavoda odlučuje ljekar.

(3) U slučaju da ne postoji mogućnost liječenja u zavodu, kao i kad ne postoji mogućnost potrebnog specijalizovanog liječenja u tom zavodu, oboljela lice upućuju se u zdravstvenu ustanovu, o čemu odlučuje zavodski ljekar nakon konsultacija s upravnikom zavoda.

Član 82

(Liječenje i mjere obezbjeđenja u zdrastvenoj ustanovi van kruga zavoda)

(1) U hitnim i vanrednim okolnostima, izuzev slučaja predviđenog članom 81. stav (3) ovog zakona, kada je ugrožen život pritvorenika ili osuđenog lica i kada mu nije moguće pružiti adekvatnu pomoć u zavodu zbog odsustva zavodskog ljekara, glavni dežurni zavoda može uputiti pritvorenika ili osuđeno lice u mjesnu zdravstvenu ustanovu, te dalje postupati po uputstvima ljekara, o čemu odmah obavještava upravnika zavoda.

(2) U slučaju iz stava (1) ovog člana, upravnik zavoda odmah obavještava sud koji vodi krivični postupak i postupa po nalogu suda.

(3) Obezbjeđenje pritvorenika ili osuđenog lica na liječenju u zdravstvenoj ustanovi van kruga zavoda vrše ovlašćeni zavodski službenici.

(4) U slučaju iz stava (3) ovog člana, kada to bezbjednosni razlozi zahtijevaju, pomoć ovlašćenim zavodskim službenicima mogu pružati organi Ministarstva bezbjednosti Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo bezbjednosti), sudska policija ili druga policijska tijela i agencije u Bosni i Hercegovini, o čemu, na predlog upravnika zavoda, nalog izdaje sud koji vodi krivični postupak.

(5) U slučaju kada je riječ o obezbjeđenju zatvorenika, upravnik zavoda upućuje predlog za bezbjednosnu pomoć organima i policijskim tijelima iz stava (4) ovog člana, a na osnovu tog predloga navedeni organi i policijska tijela izdaju nalog o vrsti i načinu pružanja bezbjednosne pomoći ovlašćenim zavodskim službenicima.

Član 83

(Pravo na pregled ljekara specijaliste)

Pritvorenik, odnosno zatvorenik ima pravo tražiti da ga na njegov trošak pregleda ljekar specijalista, ako takav pregled nije već odredio ljekar zavoda.

Član 84

(Pristanak na medicinski tretman)

(1) Medicinska intervencija nad pritvorenikom ili zatvorenikom neće se primjenjivati bez njegovog pristanka, osim u slučajevima predviđenim propisima iz oblasti zdravstva.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, ako je pritvorenik ili zatvorenik u takvom mentalnom stanju da ne može donijeti razumnu odluku, ljekar može intervenisati u interesu života i zdravlja pacijenta.

(3) Ako je zbog mentalne bolesti pritvorenik, odnosno zatvorenik prebačen u zdravstvenu ustanovu, kako je to predviđeno u čl. 126. i 156, može biti podvrgnut obaveznom liječenju u skladu s odgovarajućim zakonskim propisima.

Član 85

(Testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivna sredstva)

(1) U slučaju osnovane sumnje u postojanje zaraznih bolesti ili uzimanje opojnih droga ili psihoaktivnih sredstava, moguće je od pritvorenika ili zatvorenika uzimati uzorke krvi i mokraće u mjeri neophodnoj za ispitivanje prema pravilima medicinske struke, odnosno koristiti odgovarajući test.

(2) Smještaj u posebnu prostoriju zbog sumnji na medicinska stanja iz stava (1) ovog člana, kao i testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivna sredstva primjenjuju se pod nadzorom ljekara.

Član 86

(Upotreba sredstava za ograničavanje kretanja iz zdravstvenih razloga)

(1) Kada je to u interesu zdravlja pritvorenika ili zatvorenika, ljekar može narediti da se on/ona fizički ograniči u kretanju upotrebom odjeće ili kaiševa koje je za tu svrhu odobrilo Ministarstvo pravde.

(2) Kada ljekar donese ovakvu naredbu, pacijent će se pregledati, a naredba preispitati, od strane ljekara najmanje svaka tri sata.

(3) Uvijek kada se donese ovakva naredba, i svakom prilikom kada se ona preispituje, ljekar će napraviti izvještaj koji će se uvrstiti u zdravstveni karton pacijenta, kao i u evidenciju zdravstvenog centra. Kopija svakog izvještaja dostaviće se upravniku zavoda.

Član 87

(Invalidsko osiguranje)

U slučaju nesreće na poslu ili profesionalnog oboljenja, pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na invalidsko osiguranje po propisima o invalidskom osiguranju. Predlog sredstava sa opisom njihovih karakteristika i drugim relevantnim podacima Ministarstvu podnosi upravnik zavoda uz prethodne konsultacije s odgovarajućom stručnom institucijom. Zavodi u BiH će međusobno koordinirati ove aktivnosti radi ujednačavanja standarda.

6. Ograničenje u kretanju i pravo na kontakte

Član 88

(Upotreba sredstava za ograničavanje kretanja)

(1) Fizička sredstva za ograničavanje kretanja mogu biti samo odjeća, kaiševi ili lisice koje odobri Ministarstvo pravde.

(2) Fizička sredstva za ograničavanje kretanja mogu se koristiti samo kao mjera:

1. za sprečavanje bijega za vrijeme sprovođenja pritvorenika ili zatvorenika;

2. zaštite pritvorenog ili zatvorenog lica od samopovređivanja ili nasrtanja na druga lica;

3. sprečavanja uništenja imovine od strane pritvorenika ili zatvorenika.

(3) Ljekar će biti obaviješten o svakoj upotrebi fizičkih sredstava za ograničavanje kretanja. Ljekar će redovno pregledati svako lice koje je podvrgnuto upotrebi tih sredstava, a najmanje svaka tri sata. Ako ljekar smatra da je zdravlje lica značajno ugroženo naredbom o ograničenju kretanja, narediće da se takva naredba ukine.

(4) Potrebu za kontinuiranim korišćenjem sredstava za ograničenje kretanja redovno će preispitivati upravnik zavoda, a najmanje svakog sata. Prilikom svakog preispitivanja sačiniće se izvještaj. Taj izvještaj čuvaće se u upravnikovoj evidenciji u zavodu, kao i u dosijeu pritvorenika, odnosno zatvorenika.

(5) Sredstva za ograničenje kretanja ne mogu se upotrebljavati kao kazna za pritvorenike ili zatvorenike.

(6) Rokovi iz st. (3) i (4) ovog člana ne odnose se na lica koja se sprovode na suđenje, na izdržavanje kazne zatvora ili mjere pritvora.

Član 89

(Smještaj pritvorenika ili zatvorenika u posebnu prostoriju iz zdravstvenih razloga)

(1) Pritvorenici ili zatvorenici narušenog fizičkog i mentalnog zdravlja ili sa invaliditetom ili nepokretnošću, odnosno paraplegijom smještaju se u posebnu sobu ili odjeljenje u sklopu zdravstvene ambulante ili stacionara u zavodu, gdje su pod stalnom kontrolom zdravstvenog osoblja zavoda.

(2) O smještaju iz stava (1) ovog člana odlučuje zavodski ljekar.

(3) Pritvorenika ili zatvorenika iz stava (1) ovog člana svakodnevno kontroliše ljekar ili drugi zdravstveni radnik zavoda, s tim da se ova mjera prekida ako to naredi ljekar.

(4) Zavod je dužan da obezbijedi posebne prostorije u skladu s opštepriznatim medicinskim standardima.

(5) U slučaju da ne postoji mogućnost adekvatnog smještaja i liječenja u zavodu lica iz stava (1) ovog člana, postupiće se shodno članu 81. stav (3) ovog zakona.

Član 90

(Komunikacija i pritužbe)

(1) Pritvorenicima i zatvorenicima omogućiće se da u povjerenju razgovaraju sa inspektorom, državnim ombudsmenom, nadležnim državnim i regionalnim sudom, i advokatom po svom izboru, kako je to regulisano zakonom.

(2) Razgovor se obavlja bez prisustva službenog osoblja zavoda. Pritvorenicima, odnosno zatvorenicima biće dozvoljeno da pišu pisma, i za to će im se omogućiti pisma i koverte. Pritvorenik, odnosno zatvorenik predaće svoje pismo zatvoreno u koverti. Nijedan službenik ne smije otvoriti pismo.

(3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, pismo se može otvoriti i pregledati u prisustvu pritvorenika ili zatvorenika, ako ovlašćeni službenik ima razloga da osnovano sumnja da pismo sadrži tekst ili predmete koji imaju za cilj da ometaju izvršenje pravde u bilo kojem krivičnom postupku, budu iskorišćeni za pripremu ili činjenje krivičnog djela, ugrožavanje reda i bezbjednosti u zavodu ili da bude javno objavljeno putem medija bez prethodnog odobrenja.

(4) Pritvorenicima i zatvorenicima mora se omogućiti upućivanje molbi, žalbi i drugih podnesaka nadležnim organima radi zaštite njihovih prava. Ministarstvo pravde donijeće pravilnik kojim se reguliše unutrašnje razmatranje ovakvih podnesaka.

(5) Molbe i pritužbe moraju se rješavati bez odgađanja.

(6) Izuzetno od odredaba pravilnika o unutrašnjim razmatranjima svih podnesaka koji se tiču zavodskih pitanja, svi pritvorenici i zatvorenici mogu upućivati svoje molbe i pritužbe državnom ombudsmenu.

Član 91

(Ispitivanje predstavki, molbi, žalbi i drugih podnesaka pritvorenika i zatvorenika)

Pri ispitivanju predstavki, molbi, žalbi i drugih podnesaka pritvorenika i zatvorenika, cijeniće se sve okolnosti značajne za pravilnu ocjenu njihovih navoda, a posebno:

a) da li su postupanjem ovlašćenih zavodskih službenika ili namještenika povrijeđena prava predviđena u Ustavu Bosne i Hercegovine kao i u aktima navedenim u Aneksu I Ustava, zakonu ili drugom propisu kojim su regulisana prava i obaveze zatvorenika i pritvorenika,

b) da li su prema toj kategoriji lica primijenjena minimalna Evropska pravila o postupanju sa zatvorenicima, pritvorenicima ili maloljetnim licima,

c) da li su poštovana ljudska prava, da li je humano postupano uz očuvanje fizičkog i mentalnog zdravlja ove kategorije lica,

d) da li je primijenjen jednak tretman i jednaki uslovi boravka i rada tih lica,

e) da li se pravilno primjenjuju odredbe o kućnom redu, pogodnostima, godišnjem odmoru, kao i sva druga pitanja vezana za rad, nastavu, sportske, kulturne, informativne i druge slične okolnosti,

f) da li se pravilno primjenjuju i sva druga prava koja proizlaze iz zakona ili podzakonskih akata iz navedene oblasti ili međunarodnih dokumenata koji obavezuju ili čiji je potpisnik Bosna i Hercegovina,

g) uprava zavoda obavezna je da ispita podnesene pritužbe, predstavke ili predloge i ako ih ocijeni osnovanim, da preduzme zakonom predviđene mjere, kao i da dostavi odgovor podnosiocu o osnovanosti ili preduzetim mjerama u vezi s njegovim podneskom u rokovima određenim u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima.

Pritvorenici i zatvorenici svoje prigovore ili žalbe mogu dostaviti inspektoru za nadzor nad radom u zavodu, državnom ombudsmenu, Nezavisnoj komisiji, Ministarstvu pravde ili drugom organu ili tijelu ovlašćenom za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava lica lišenih slobode.

Član 92

(Administrativna i logistička podrška službe zavoda za blagovremeno podnošenje pravnih sredstava ili predstavki pritvorenika i zatvorenika)

(1) Zavod će obezbijediti svu potrebnu administrativnu i logističku podršku službi zavoda kako bi zatvorenicima i pritvorenicima bilo omogućeno blagovremeno podnošenje pravnih sredstava u sudskim postupcima, podnošenje predstavki koje se odnose na život unutar zavoda, poštovanje pravila postupanja, predstavki u pogledu unapređenja unutrašnjeg života i rada u zavodu, kao i drugih oblika komuniciranja iz člana 90. ovog zakona.

(2) Upravnik zavoda će najmanje jedanput u šest mjeseci izvršiti analizu utvrđenih nepravilnosti i preduzimati mjere da se one

ubuduće otklone ili predlagati ministru pravde donošenje dodatnih propisa ili drugih mjera iz nadležnosti ministarstva.

(3) Takođe, i inspektor iz člana 50. ovog zakona u vršenju nadzora nad radom zavoda ovlašćen je za postupanje iz stava (2) ovog člana, kao i na druga postupanja u skladu sa zakonom.

Član 93

(Zabrana korišćenja elektronskih sredstava komunikacije)

Ni pritvorenici ni zatvorenici u zavodu ne smiju koristiti mobilne telefone ili bilo koje sredstvo za elektronsko prenošenje poruka.

Član 94

(Pristup drugim informacijama i kontakt sa predstavništvom)

(1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo da se informišu o novostima u svijetu putem dnevne ili periodične štampe, radija, televizije i na drugi pogodan način, o čemu brine upravnik zavoda.

(2) Pritvorenicima i zatvorenicima koji su strani državljani omogućiće se da budu informisani o njihovom pravu da stupe u kontakt s diplomatskim ili konzularnim predstavnikom zemlje ili diplomatskog ili konzularnog predstavništva zemlje koja zastupa interese njihove zemlje ili s nacionalnim ili međunarodnim organom čija je dužnost djelovanje u interesu takvih lica.

Član 95

(Teža bolest ili smrt)

(1) U slučaju teže bolesti ili smrti pritvorenika ili zatvorenika, uprava zavoda će o tome odmah obavijestiti njegovu užu porodicu ili drugo lice koje je pritvorenik odnosno zatvorenik ranije odredio, osim ako to lice, ako je punoljetno, ne zahtijeva drugačije.

(2) Pritvorenik ili zatvorenik mora biti obaviješten o smrti ili težoj bolesti članova uže porodice.

(3) U slučajevima iz stava (2) ovog člana pritvoreniku ili zatvoreniku će se, po mogućnosti, dozvoliti posjeta da vidi preminulog člana uže porodice ili da prisustvuje sahrani.

(4) U slučaju da se pritvoreniku ili zatvoreniku odobri posjeta iz stava (3) ovog člana, to se ne smatra pogodnošću, te se ne primjenjuju kriterijumi za odobravanje pogodnosti, već se samo procjenjuje bezbjednosni rizik.

(5) Posmrtni ostaci pritvorenika, odnosno zatvorenika predaju se njegovoj porodici.

(6) Ako lica iz stava (1) ovog člana ne preuzmu posmrtne ostatke lica, to lice će biti sahranjeno na mjesnom groblju na trošak zavoda.

7. Osnovna prava

Član 96

(Boravak na otvorenom)

(1) Svim pritvorenicima i zatvorenicima mora se omogućiti da provedu na otvorenom prostoru najmanje dva sata dnevno.

(2) Svim pritvorenicima i zatvorenicima koji rade i borave u zatvorenim prostorijama mora se omogućiti da provedu na otvorenom prostoru najmanje tri sata dnevno.

Član 97

(Najnužnije potrebe)

Pritvorenicima i zatvorenicima koji ne rade kao i onima kojima zavod nije omogućio da rade, a nemaju sopstvenih sredstava, obezbijediće se podmirivanje najnužnijih potreba davanjem potrebnih stvari (za održavanje lične higijene, dopisivanje i sl.).

Član 98

(Biblioteka)

(1) Svaki zavod treba da ima biblioteku koja je na raspolaganju svim kategorijama pritvorenika i zatvorenika.

(2) U biblioteci treba da bude obezbijeđen širok asortiman knjiga za razonodu kao i naučna literatura, koju, u skladu s mogućnostima zavoda, treba stalno dopunjavati.

(3) Pritvorenicima i zatvorenicima treba omogućiti da koriste svoje knjige za čitanje.

(4) Ako je moguće, biblioteku treba organizovati u saradnji sa lokalnom bibliotekom.

Član 99

(Slobodne aktivnosti)

(1) U okviru slobodnog vremena, u zavodu se organizuju slobodne aktivnosti (fizička kultura i razni oblici kulturno-prosvjetnog rada), kao dopunski oblik opšteg i stručnog obrazovanja radi sticanja pozitivnih navika za racionalno korišćenje slobodnog vremena poslije puštanja na slobodu.

(2) S ciljem ostvarivanja aktivnosti iz stava (1) ovog člana, pritvorenici i zatvorenici mogu osnivati sportske, dramske, literarne, muzičke i druge sekcije i održavati priredbe i takmičenja.

8. Rad

Član 100

(Vrste poslova)

Pritvorenicima i zatvorenicima sposobnim za rad, u skladu sa mogućnostima zavoda, omogućiće se radno angažovanje u radionicama zavoda, ekonomijama i drugim sličnim oblicima rada kao i na radilištima izvan kruga zavoda.

Član 101

(Organizacija rada)

Organizacija rada i metode rada pritvorenika i zatvorenika treba da odgovaraju savremenim radnim standardima i tehnikama, kao i modernim sistemima rukovođenja proizvodnim procesima.

Član 102

(Finansijski rezultati rada)

(1) Proizvodni i finansijski efekti dobijeni kao rezultat radnog angažovanja zatvorenika služe prvenstveno za podmirenje sopstvenih potreba zavoda koje se odnose na izdržavanje pritvorenika i zatvorenika.

(2) O finansijskim rezultatima radnog angažovanja pritvorenika i zatvorenika zavod je dužan voditi posebnu računovodstvenu

evidenciju u skladu sa propisima o računovodstvu.

(3) Prihodi ostvareni po osnovu radnog angažovanja zatvorenika u zavodu nisu prihodi budžeta Bosne i Hercegovine. Ovi prihodi evidentiraju se u skladu s odgovarajućim knjigovodstveno-računovodstvenim propisima i koriste se u skladu sa finansijskim planom zavoda.

Član 103

(Radno vrijeme)

Radno vrijeme pritvorenika i zatvorenika određuje se po propisima o radnim odnosima koji se odnose na radnike u preduzećima.

Član 104

(Zaštita na radu)

Mjere zaštite na radu pritvorenika i zatvorenika treba da odgovaraju zaštiti na radu u preduzećima u kojima se obavljaju slični poslovi.

Član 105

(Osiguranje na radu)

Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na osiguranje od nesreće na poslu i profesionalnog oboljenja pod istim uslovima kao i radnici u preduzećima.

Član 106

(Naknada za rad)

(1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na naknadu za svoj rad.

(2) Visina naknade za rad zavisi od vrste posla, količine i kvaliteta rada, dužine radnog vremena kao i doprinosa ostvarivanju produktivnosti i ekonomičnosti poslovanja.

(3) Naknada za rad iznosi od jedne četvrtine do jedne polovine prosječne plate na sličnim poslovima, ostvarene u posljednja tri mjeseca u privredi Bosne i Hercegovine.

(4) Naknada za produženi rad, rad noću i rad pod otežanim uslovima obračunava se u skladu s propisima o radnim odnosima ili na osnovu ugovora, ako je to povoljnije za pritvorenika, odnosno zatvorenika.

(5) Pritvorenici i zatvorenici koji pohađaju praktičnu nastavu imaju pravo na 70% prosječne naknade iz stava (3) ovog člana.

Član 107

(Pravilnik o naknadama za rad)

Ministar pravde donosi pravilnik o naknadama za rad pritvorenika i zatvorenika.

Član 108

(Naknada za vrijeme bolesti)

Zatvoreniku koji oboli na radu ili u vezi s radom u zavodu pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju, osim u slučaju namjernog samopovređivanja.

Član 109

(Raspolaganje sredstvima)

Pritvorenici, odnosno zatvorenici slobodno raspolažu sredstvima koja prime kao naknadu za svoj rad.

Član 110

(Prava na korist od pronalazaka)

Za pronalaske i tehnička unapređenja ostvarena tokom pritvora ili izdržavanja kazne zatvora, pritvorenicima, odnosno zatvorenicima pripadaju prava shodno opštim propisima.

Član 111

(Priznavanje kvalifikacija)

Kad se po propisima o radu i samo vrijeme provedeno na radu u određenoj vrsti posla priznaje kao osnov za sticanje kvalifikacije, priznaće se za tu kvalifikaciju i vrijeme provedeno na istoj vrsti posla u zavodu.

9. Disciplinske procedure

Član 112

(Disciplinski prekršaji)

(1) Pritvorenici i zatvorenici odgovaraju za ponašanja koja su suprotna zakonu, kućnom redu i naređenjima službenih lica zavoda.

(2) Ponašanja iz stava (1) ovog člana predstavljaju disciplinski prekršaj.

(3) Disciplinski prekršaji su:

1. fizički napad, svađa ili vrijeđanje drugih;

2. izrada, korišćenje, unošenje, čuvanje, primanje ili krijumčarenje u zavod ma kakvih predmeta ili materija koje su bilo izričito zabranjene kućnim redom ili se mogu koristiti u sljedeće svrhe:

a. za prijetnju ili napad na druge,

b. za pomoć pri bijegu,

c. kao opojno sredstvo;

3. bjekstvo ili nedolazak u zavod po proteku dozvoljenog vremena otpusta van zavoda,

4. kršenje pravila o radu, higijeni, protivpožarnoj zaštiti kao i o sprečavanju posljedica prirodnih nepogoda;

5. namjerno nanošenje štete imovini zavoda ili drugih lica;

6. nedolično ponašanje pred drugima,

7. nepoštovanje bilo kojeg pravila kućnog reda ili zakonitih naređenja službenika zavoda, ometanje službenika zavoda u obavljanju posla ili opiranje bilo kojoj radnji ovlašćenog zavodskog službenika;

8. uzimanje talaca;

9. učešće u pobuni;

10. uzimanje od drugih lica naknade u novcu ili naturi, tzv. "reketiranje";

11. izrada bilo kakvih predmeta i obavljanje privatnih poslova za sebe ili drugog bez naloga službenog lica;

12. boravak na nedozvoljenom mjestu, unutar ili izvan zavoda;

13. pružanje aktivnog ili pasivnog otpora službenim licima;

14. nepoštovanje ili kršenje propisa o korišćenju vanzavodskih pogodnosti, odnosno donesenih ili izdatih mjera nadzora, zabrane ili ograničenja;

15. planiranje, organizovanje, pokušaj ili prijetnja radnjama navedenim u tač. od 1. do 11. ovog stava;

16. pomaganje ili podsticanje drugih na bilo koju od radnji navedenih u tač. od 1. do 12. ovog stava.

Član 113

(Pokretanje disciplinskog postupka)

(1) Postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti pritvorenika ili zatvorenika mogu pokrenuti vaspitač, upravnik zavoda ili rukovodioci organizacionih jedinica zavoda.

(2) Pritvorenici, odnosno zatvorenici ne mogu biti grupno kažnjeni za učinjeni disciplinski prekršaj, niti mogu biti kažnjeni dva puta za istu radnju.

Član 114

(Disciplinske sankcije)

(1) Za disciplinske prekršaje mogu se izreći sljedeće kazne:

1. ukor,

2. opomena,

3. ukidanje pogodnosti,

4. zabrana raspolaganja novčanim sredstvima,

5. upućivanje u samicu do deset dana.

(2) Vremenski period ukidanja pogodnosti zavisiće od ozbiljnosti prekršaja, ali ne može biti duži od mjesec dana.

Član 115

(Disciplinska odgovornost i žalbe)

(1) Disciplinski postupak i izricanje disciplinskih kazni vrši komisija koju imenuje upravnik zavoda.

(2) Protiv odluka komisije može se uložiti žalba upravniku zavoda u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

(3) U postupku utvrđivanja odgovornosti pritvoreniku, odnosno zatvoreniku se mora omogućiti da iznese svoju odbranu.

(4) Pri izricanju disciplinske kazne iz člana 114. stav (2) ovog zakona može se uslovno odgoditi izvršenje disciplinske kazne za vrijeme do šest mjeseci.

(5) Uslovno odgađanje izvršenja disciplinske kazne opozvaće se ako pritvorenik ili zatvorenik u roku za koji je odgođeno izvršenje bude ponovo disciplinski kažnjen.

(6) Rješenje upravnika zavoda doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.

Član 116

(Prava pritvorenika i zatvorenika upućenih u samicu)

(1) Za vrijeme trajanja izvršenja disciplinske sankcije upućivanja u samicu, pritvoreniku, odnosno zatvoreniku moraju biti obezbijeđeni neophodni higijenski i zdravstveni uslovi, kao i boravak na otvorenom u trajanju od dva sata dnevno.

(2) Za vrijeme boravka u samici, stanje pritvorenika ili zatvorenika svaki dan kontroliše ljekar zavoda.

(3) Pravilnik o uslovima i načinu izdržavanja disciplinske sankcije upućivanja u samicu donosi ministar pravde.

10. Posebna ovlašćenja upravnika

Član 117

(Naknada štete)

(1) Upravnik zavoda može donijeti rješenje da se od naknade za rad pritvorenika, odnosno zatvorenika, kao i novca koji im je oduzet prilikom dolaska u zavod ili im je poslan, naplati šteta koju je pritvorenik ili zatvorenik namjerno ili grubom nepažnjom prouzrokovao za vrijeme pritvora ili izdržavanja kazne zatvora, kao i troškovi sprovođenja lica do kojih je došlo usljed njegovog bjekstva i drugim slučajevima sprovođenja kad ih po ovom zakonu snosi pritvorenik, odnosno zatvorenik.

(2) Protiv rješenja upravnika zavoda o visini i naplati štete pritvorenik ili zatvorenik može u roku od 15 dana od dana uručenja rješenja izjaviti žalbu ministru pravde.

(3) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana može se voditi upravni spor.

(4) Ako šteta premašuje vrijednost od 300 KM, a pritvorenik ili zatvorenik ne pristaje da je plati, zavod može naknadu štete ostvariti tužbom kod nadležnog suda.

Član 118

(Novo krivično djelo)

Ako pritvorenik ili zatvorenik za vrijeme pritvora ili izdržavanja kazne zatvora učini novo krivično djelo, zavod je dužan da podnese krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu.

Član 119

(Administrativna mjera - usamljenje)

(1) Prema pritvoreniku ili zatvoreniku koji zbog svojih postupaka predstavlja ozbiljnu opasnost za sistem izvršenja pritvora i kazne zatvora, može se odrediti mjera usamljenja u neprekidnom trajanju do 30 dana. U posebnim slučajevima ova mjera može biti produžena po odobrenju ministra pravde. Nijedno produženje ove mjere odobreno od ministra pravde neće biti duže od 30 dana.

(2) Pritvorenik, odnosno zatvorenik će se za vrijeme trajanja mjere usamljenja držati odvojeno od ostalih lica.

(3) Izvršenje mjere usamljenja prekinuće se, kako je to navedeno u članu 88. (3), ako ljekar tako naredi.

(4) Mjera usamljenja može se ukinuti i prije isteka vremena za koje je određena ako se u toku njenog izvršenja utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je određena.

(5) Za vrijeme izdržavanja mjere usamljenja, stanje pritvorenika ili zatvorenika svaki dan kontroliše ljekar zavoda.

(6) Rješenje u slučaju iz stava (1) ovog člana donosi upravnik zavoda, a rješenje iz stava (3) ovog člana ljekar odgovarajuće specijalnosti.

(7) Protiv rješenja iz stava (1) ovog člana pritvorenik ili zatvorenik ima pravo žalbe ministru pravde u roku od tri dana od dana prijema

rješenja, s tim da žalba ne odgađa izvršenje.

(8) Rješenje iz stava (7) ovog člana doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.

(9) Pravilnik o uslovima i načinu izdržavanja kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja donosi ministar pravde.

11. Kućni red

Član 120

(Sadržaj i dostupnost Pravilnika o kućnom redu)

(1) Kućnim redom bliže se uređuje organizacija i način života pritvorenika i zatvorenika, a naročito: prijem i raspoređivanje, upoznavanje s kućnim redom i drugim propisima, smještaj, ishrana i odijevanje, način korišćenja zdravstvene zaštite i sprovođenje higijenskih mjera, način i uslovi zadovoljavanja vjerskih potreba, dopisivanje, prijem posjeta i pošiljaka, vrsta i količina prehrambenih artikala koje mogu primati, uslovi i način raspolaganja novcem od naknada za rad, nagrada i novčanih pošiljaka, način korišćenja neprekidnog odmora, održavanja reda i discipline, sistem disciplinskih prekršaja i sankcija, uslovi i način izvršenja izrečenih disciplinskih kazni, mjera usamljenja, vrste zavodskih pogodnosti, uslovi i način korišćenja svih pogodnosti, način organizovanja kulturno-prosvjetnog, zabavnog i sportskog života, slobodne aktivnosti, boravka na otvorenom, organizacija i način rada pritvoreničke, odnosno zatvoreničke samouprave, način otpuštanja i pomoć prilikom otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora kao i druga pitanja koja mogu biti značajna za uslove i način izvršenja pritvora i izdržavanja kazne zatvora.

(2) Pravilnik o kućnom redu donosi ministar pravde.

(3) Pravilnik o kućnom redu biće objavljen i dostupan svakom pritvoreniku i zatvoreniku.

IV - ODREDBE O IZVRŠENjU PRITVORA

Član 121

(Zavod ili odjeljenja zavoda za pritvor)

(1) Mjera pritvora određena rješenjem Krivičnog odjeljenja Suda izvršava se u posebnom pritvorskom odjeljenju zavoda ili u posebnom zavodu za mjeru pritvora.

(2) Pritvorska odjeljenja su zatvorenog tipa.

Član 122

(Postupanje sa pritvorenicima)

(1) U postupanju sa pritvorenim licima primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o krivičnom postupku, kao i odredbe ovog zakona.

(2) Na zahtjev tužioca i ako je to u interesu pravde, Sud može narediti da se ograniče određena prava pritvorenika.

Član 123

(Potvrda o prijemu)

Zavod izdaje pismenu potvrdu o prijemu pritvorenog lica u koju se unosi dan i sat prijema pritvorenog lica, ime lica koje je dovelo pritvoreno lice i ime lica koje ga je primilo.

Član 124

(Privremeno izvođenje iz zavoda)

Pritvoreno lice može se privremeno izvoditi iz zavoda samo po nalogu Krivičnog odjeljenja Suda.

Član 125

(Premještaj pritvorenika)

(1) Ako je u interesu vođenja krivičnog postupka ili ako to zahtijevaju bezbjednosni razlozi, pritvorenik se može premjestiti iz jednog u drugi zavod ili na liječenje iz jedne zdravstvene ustanove u drugu zdravstvenu ustanovu, bilo kojeg od entiteta.

(2) Rješenje o premještaju pritvorenika iz stava (1) ovog člana donosi Sud ili drugi sud u Bosni i Hercegovine kad je na njega Sud prenio vođenje postupka.

(3) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana pritvorenik može izjaviti žalbu vijeću suda u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

(4) Žalba na rješenje ne odgađa izvršenje rješenja.

(5) Rješenje vijeća suda je konačno.

(6) Prilikom premještanja iz jedne u drugu ustanovu, lice iz stava (1) ovog člana mora biti što manje izloženo javnosti i zaštićeno odgovarajućim mjerama od uvreda, znatiželje i publiciteta u bilo kojem obliku.

Član 126

(Smještaj u zdravstvenu ustanovu zbog psihičkih smetnji)

(1) Pritvorenik koji za vrijeme izdržavanja mjere pritvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje biće smješten u zdravstvenu ustanovu.

(2) O smještaju u smislu stava (1) ovog člana odlučuje Sud, na predlog upravnika zavoda, a na osnovu obrazloženog mišljenja dva ljekara, od kojih je jedan psihijatar.

(3) Pritvorenik ostaje u zdravstvenoj ustanovi dok ne prestanu razlozi za smještaj, a najduže do isteka vremena pritvora, osim ako je u skladu s odredbama odgovarajućeg zakona doneseno neko drugo rješenje.

Član 127

(Otpuštanje iz pritvora)

Otpuštanje pritvorenog lica iz zavoda vrši se na osnovu rješenja o ukidanju pritvora ili istekom vremena za koje je pritvor određen.

Član 128

(Obavještenje o smrti pritvorenika)

U slučaju smrti pritvorenog lica, o tome će bez odgađanja biti obaviještena uža porodica, ako je ima, Krivično odjeljenje Suda i Ministarstvo pravde.

Član 129

(Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora)

Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora sprovodi Ministarstvo pravde.

V - ODREDBE O IZVRŠENjU KAZNE ZATVORA

1. Opšte odredbe

Član 130

(Cilj kazne zatvora)

Cilj izvršenja kazne zatvora je da se kazne počinioci krivičnih djela kako je to odredio Sud, te da se zatvorenicima omogući da tokom izdržavanja kazne, kroz sistem savremenih vaspitnih mjera, usvoje društveno prihvatljive vrijednosti s ciljem lakšeg uključivanja u uslove života na slobodi i da se ponašaju u skladu sa zakonom i ispunjavaju dužnosti građanina.

Član 131

(Individualizovani tretman)

(1) Sa zatvorenicima treba postupati na način koji u najvećoj mjeri odgovara njihovim ličnim potrebama i koji je prilagođen postignutom uspjehu u tretmanu.

(2) Radi postizanja uspješnog tretmana obavlja se procjena i klasifikacija zatvorenika.

Član 132

(Učešće u tretmanu)

(1) Kod zatvorenika treba razvijati osjećaj lične odgovornosti za sopstvene postupke i podsticati ih da u svom tretmanu i sami učestvuju.

(2) Tokom izvršenja kazne zatvora zatvorenici će učestvovati u vaspitnim, kulturnim, sportskim i drugim djelatnostima.

(3) Kako bi se zatvorenici podstakli na učeće u tretmanu i razvijanje osjećaja lične odgovornosti, oni mogu formirati samoupravna tijela.

Član 133

(Rad zatvorenika)

(1) Zatvorenicima će se omogućiti rad u skladu s njihovim psihofizičkim sposobnostima, stručnoj spremi i mogućnostima zavoda.

(2) Rad zatvorenika treba da bude koristan i da što više odgovara savremenom načinu obavljanja rada iste vrste na slobodi.

(3) Cilj rada je da zatvorenici steknu, odnosno održe i povećaju svoje radne sposobnosti, radne navike i stručno znanje radi što lakšeg uključivanja u koristan život na slobodi.

(4) Sredstva koja zatvorenici ostvare svojim radom u zavodu koriste se za njihove lične potrebe u vrijeme boravka u zavodu, za plaćanje zakonskog izdržavanja na njihov račun njihovih drugih obaveza u skladu sa zakonom i na zakonu zasnovanim odlukama sudova i drugih nadležnih organa.

(5) Postizanje ekonomske koristi od rada zatvorenika ne smije ići na štetu ostvarenja cilja tog rada.

Član 134

(Nastava)

(1) Za zatvorenike za koje je to potrebno, organizuje se nastava za opšte i stručno obrazovanje i osposobljavanje.

(2) S ciljem postizanja opšteg obrazovanja i tretmana zatvorenika tokom izvršenja kazne zatvora, organizuju se razni oblici školovanja, kurseva, slobodnih aktivnosti, kulturno-prosvjetnog rada i fizičke kulture i omogućava čitanje knjiga i dnevne štampe, praćenje televizijskog programa, posjete kulturnim i sportskim manifestacijama kada to bezbjednosni razlozi dopuštaju, kao i korišćenje drugih sredstava informisanja.

Član 135

(Opšta odredba o uslovnom otpustu)

Radi podsticanja sopstvenih napora zatvorenika za uključivanje u redovan život na slobodi, zatvorenici za koje se osnovano može očekivati da će se na slobodi dobro vladati i da neće vršiti krivična djela mogu se pustiti na uslovni otpust, u skladu s krivičnim zakonom, ili ovim zakonom uz mogućnost obaveznog uslovnog otpusta i određivanja mjera nadzora, zabrane ili ograničenja i javljanje nadležnom organu socijalne zaštite ili drugom pravnom licu ili organizaciji koji pružaju pomoć ili druge oblike zbrinjavanja lica otpuštenih sa izdržavanja kazne zatvora kao i druge radnje u skladu s važećim propisima.

Član 136

(Pomoć nakon otpusta)

(1) Zatvorenicima otpuštenim sa izdržavanja kazne zatvora nadležni organi, ustanove i druga pravna lica pružaće potrebnu pomoć za njihovo lakše i brže uključivanje u redovan život na slobodi.

(2) Pomoć iz stava (1) podrazumijeva ali i ne ograničava na iznalaženje privremenog smještaja i obezbjeđenje ishrane, neophodno liječenje, iznalaženje nove sredine u kojoj će osuđeno lice živjeti, pomoć u sređivanju porodičnih prilika, u pronalaženju zaposlenja i završetak započetog stručnog osposobljavanja i davanje novčane pomoći za podmirivanje najnužnijih potreba.

2. Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora

Član 137

(Zavodi i institucije za izdržavanje kazne zatvora)

(1) Zatvorenici će služiti svoju kaznu u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija Bosne i Hercegovine ili u drugim institucijama koje su utvrđene kao najpogodnije za ostvarivanje ciljeva kazne zatvora.

(2) Druge institucije iz stava (1) ovog člana su institucije iz člana 257. ovog zakona, odnosno institucije koje odredi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.

Član 138

(Oduzimanje putne isprave)

(1) S ciljem obezbjeđenja izvršenja kazne zatvora, predsjednik Krivičnog odjeljenja Suda upućuje osuđeno lice, a ukoliko ocijeni da bi to lice odlaskom u inostranstvo moglo osujetiti izvršenje kazne, tražiće od nadležnog organa da mu oduzme isprave koje se mogu koristiti za prelazak državne granice do izvršenja kazne.

(2) O oduzimanju i zadržavanju isprava kojom se dozvoljava licu prelazak državne granice izdaje se potvrda.

Član 139

(Izvršenje rješenja o upućivanju)

(1) Krivično odjeljenje Suda poziva osuđeno lice koje se nalazi na slobodi i saopštava mu dan kada treba da se javi radi izdržavanja kazne zatvora.

(2) Dan javljanja u zavod određuje se tako da osuđenom licu ostane najmanje osam, a najviše 15 dana do dana javljanja na izdržavanje kazne zatvora.

(3) Pri saopštenju osuđenom licu se predaje uputni akt, kao i vozna karta ako za odlazak treba koristiti prevozna sredstva javnog saobraćaja.

(4) Krivično odjeljenje Suda dužno je da prilikom upućivanja osuđenog lica na izdržavanje kazne zatvora istovremeno ili najkasnije u roku od tri dana o tome obavijesti zavod.

(5) Uz uputni akt obavezno se dostavlja prepis presude i izvod iz kaznene evidencije.

(6) Za lica koja se upućuju na izdržavanje kazne prije pravosnažnosti presude, Krivično odjeljenje Suda dužno je uz rješenje o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora zavodu dostaviti i prepis nepravosnažne presude.

(7) Zavod je dužan da što je prije moguće, ali najkasnije istog dana, obavijesti Krivično odjeljenje Suda o stupanju osuđenog lica na izdržavanje kazne zatvora.

(8) Ako se osuđeno lice, koje je na slobodi, ne javi određenog dana radi izdržavanja kazne zatvora, zavod će o tome obavijestiti Krivično odjeljenje Suda što je prije moguće, ali najkasnije istog dana.

(9) Ako se uredno upućeno osuđeno lice ne javi u zavod u određenom roku, Sud će izdati naredbu sudskoj policiji da se to lice prinudno sprovede.

(10) Za osuđena lica koja se kriju ili se nalaze u bjekstvu, Krivično odjeljenje Suda donosi naredbu za izdavanje potjernice koju dostavlja nadležnom organu za unutrašnje poslove.

(11) Kada osuđeno lice bude uhvaćeno, sprovodi se u zavod.

(12) Troškove sprovođenja u slučaju iz st. (9) i (10) ovog člana snosi osuđeno lice.

Član 140

(Smještaj, djelotvorno pravo na pomoć prevodioca, pogodnosti i zdrastveno informisanje zatvorenika stranih državljana)

(1) Prilikom upućivanja zatvorenika stranog državljanina u određeni zavod, osim opštih kriterijuma iz zakona ili drugih propisa s ciljem ublažavanja zatvorenikovog osjećaja izolovanosti i adekvatnog tretmana, treba nastojati da se njegovo upućivanje izvrši u skladu sa njegovim specifičnim potrebama i, ako je to izvodljivo, uz mogućnost komunikacije sa drugim stranim zatvorenicima istog državljanstva, jezika, vjere ili kulture, što se omogućava penološkom sredstvima kao što su rad, kultura, zabava, zajedničke vježbe kao i drugi oblici slobodnih aktivnosti ili kulturno-prosvjetnog rada, ukoliko to nije u suprotnosti sa razlozima bezbjednosti, efikasnije realizacije tretmana ili drugim opravdanim razlozima u skladu sa zakonom.

(2) Zavodska uprava je dužna da stranim državljanima omogući djelotvorno pravo na pomoć prevodioca kada treba da učestvuju u postupku koji ih se tiče, naročito uključujući disciplinske postupke, postupke po molbi za uslovni otpust, molbi za pomilovanje, zahtjevu za transfer za dalje izdržavanje kazne zatvora u zemlji porijekla, kao i drugim postupcima kada se odlučuje o njihovim pravima ili rješavanju molbi, žalbi i drugih podnesaka podnesenih radi zaštite njihovih prava, s tim da se u pogledu pružanja pravne pomoći, u davanju prevodilačkih ili usluga tumača može obratiti konzularnom predstavniku njegove države ili predstavniku države koja štiti interese države zatvorenika stranog državljanina.

(3) U slučaju odlučivanja o određenim izlazima zatvoreniku stranom državljaninu van kruga zavoda, svaki rizik od mogućnosti bjekstva takvog zatvorenika procjenjuje se pojedinačno, i u slučaju odobravanja, traženi izlaz se može koristiti samo uz izdate mjere obaveznog nadzora.

(4) Zavodske medicinske službe moraju obezbijediti da se informacije o prenosivim bolestima, posebno hepatitisu, HIV-u, AIDS-u, TBC-u i slično, redovno na različitim jezicima dostavljaju

stranim zatvorenicima, a ukoliko boluju od navedenih bolesti, dobiće zdrastvenu zaštitu i sve druge oblike medicinske njege, savjetovanja ili informisanja kao i drugi zatvorenici.

Član 141

(Zamjena kazne zatvora)

(1) Kazna zatvora do jedne godine koja je izrečena osuđenom licu može se, na njegov zahtjev, zamijeniti novčanom kaznom, koja se plaća u jednokratnom iznosu u roku do 30 dana pod uslovima određenim Krivičnim zakonom.

(2) Osuđenom licu kojem je kazna zatvora do jedne godine zamijenjena novčanom kaznom i koja je plaćena u jednokratnom iznosu u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti navedene sudske odluke sud će izdati potvrdu o izvršenoj kazni i o tome obavijestiti organ unutrašnjih poslova nadležan za vođenje kaznene evidencije.

(3) Ako se novčana kazna ne plati u roku iz stava (1) ovog člana, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora. Ako se novčana kazna plati samo djelimično, izvršiće se kazna zatvora srazmjerno iznosu koji nije plaćen.

Član 142

(Početak i računanje kazne zatvora)

(1) Početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada se osuđeno lice samo javi radi izdržavanja kazne zatvora, odnosno od dana kada bude sprovedeno u zavod.

(2) Vrijeme provedeno nezakonito na slobodi ne računa se u izdržavanje kazne.

Član 143

(Pravilnik o upućivanju na kaznu zatvora)

Ministar pravde donosi Pravilnik o kriterijumima za upućivanje osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora.

Član 144

(Nadzor Ministarstva pravde nad radom sudske uprave)

Inspekcijski nadzor nad radom sudske uprave u vršenju poslova upućivanja osuđenih lica na izdržavanje kazne zatvora vrši Ministarstvo pravde.

3. Odgađanje izvršenja kazne

Član 145

(Okolnosti pod kojima je odgađanje moguće)

(1) Osuđenom licu koje se nalazi na slobodi može se, na njegovu molbu ili s njegovim pristankom, na molbu članova uže porodice ili na predlog nadležnog opštinskog organa socijalne zaštite, odgoditi izvršenje kazne zatvora ako:

1. je oboljelo od teže akutne bolesti;

2. se desio smrtni slučaj ili teška bolest u užoj porodici osuđenog lica;

3. je odgađanje potrebno radi izvršenja ili dovršenja izuzetno neodgodivih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih elementarnim nepogodama ili drugim udesom, a porodica osuđenog lica nema drugih članova porodice sposobnih za rad, niti se zbog slabog imovnog stanja ili iz drugih opravdanih razloga može angažovati drugo lice za obavljanje ovih poslova;

4. je osuđeno lice obavezno da izvrši određeni posao koji je već započelo, a u slučaju neizvršenja posla nastala bi neotklonjiva ili znatnija šteta za njega ili članove njegove uže porodice, odnosno za lice, odnosno organizaciju prema kojoj je u obavezi;

5. je odgađanje osuđenom licu potrebno zbog završetka školovanja ili polaganja ispita za koji se pripremalo;

6. je zajedno sa osuđenim licem osuđen i njegov bračni drug ili drugi članovi zajedničkog domaćinstva ili ako se oni već nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a istovremenim izdržavanjem kazne svih tih lica bilo bi ugroženo izdržavanje maloljetnih, bolesnih ili starih članova domaćinstva;

7. je osuđeno lice žena koja doji dijete mlađe od godinu dana ili koja je trudna;

8. je osuđeno lice jedini hranilac porodice, a stupanjem na izdržavanje kazne zatvora bilo bi ugroženo izdržavanje porodičnog domaćinstva;

9. je podnesena molba za pomilovanje.

(2) Izvršenje kazne u slučaju iz stava (1) tačka 1. ovog člana može se odgoditi za vrijeme dok bolest traje, u slučajevima iz tač. 2, 3, i 4. najduže tri mjeseca, u slučajevima iz tač. 5, 6. i 8. najduže šest mjeseci, a u slučajevima iz tačke 7. do navršene jedne godine života djeteta.

(3) U slučaju iz stava (1) tačka 1. ovog člana, osuđeno lice dužno je da svaka tri mjeseca Krivičnom odjeljenju Suda podnosi dokaz o svom zdravstvenom stanju.

Član 146

(Molba za odgađanje)

(1) Molba za odgađanje izvršenja kazne zatvora podnosi se u roku od tri dana od dana uručenog uputnog akta iz stava (3) člana 139. ovog zakona.

(2) Ako je razlog za odgađanje izvršenja kazne zatvora iz stava (1) tačka 1. člana 145. ovog zakona nastao nakon tog roka, molba se može podnijeti do dana kada osuđeno lice treba da se javi radi izdržavanja kazne.

(3) U molbi se moraju navesti razlozi i dokazi o činjenicama koje opravdavaju odgađanje.

(4) Dokaze o činjenicama iz tač. 1, 2, 5, 6. i 7. stava (1) člana 145. ovog zakona izdaje nadležni organ, a iz tač. 3, 4. i 8. mjesna zajednica prema prebivalištu osuđenog lica.

(5) O molbi za odgađanje izvršenja kazne zatvora odlučuje Krivično odjeljenje Suda koje je dužno donijeti rješenje u roku od pet dana od dana prijema molbe.

(6) Prije donošenja rješenja Krivično odjeljenje Suda može obaviti potrebne provjere radi utvrđivanja činjenica navedenih u molbi.

(7) Molbu koja nije podnesena u roku i molbu u kojoj nisu navedeni razlozi, dokazi i činjenice, Krivično odjeljenje Suda će rješenjem

odbaciti.

(8) Izvršenje kazne neće se odgoditi ako bi zbog odgađanja nastupila zastarjelost izvršenja kazne.

(9) Ukupno odgađanje izvršenja kazne po svim osnovima može trajati najduže 12 mjeseci, osim u slučaju iz tačke 7. stava (1) člana 145. ovog zakona.

(10) Do donošenja rješenja o molbi odgađa se početak izvršenja kazne zatvora.

Član 147

(Žalba)

(1) Protiv rješenja kojim se odbija ili odbacuje molba za odgađanje izvršenja kazne zatvora osuđeno lice ima pravo žalbe u roku od tri dana od dana prijema rješenja predsjedniku Suda.

(2) Žalba odgađa izvršenje kazne.

(3) Predsjednik Suda dužan je donijeti rješenje po žalbi iz stava (1) ovog člana u roku od tri dana od dana prijema žalbe, a u roku od pet dana od dana donesenog rješenja dužan je dostaviti ga Krivičnom odjeljenju Suda.

(4) Protiv rješenja predsjednika Suda ne može se pokrenuti upravni spor.

(5) O odgađanju izvršenja kazne zatvora Sud će obavezno obavijestiti zavod.

Član 148

(Vojni rok)

(1) Lice pozvano na odsluženje vojnog roka koje je osuđeno na kaznu zatvora upućuje se na izdržavanje kazne zatvora prije služenja vojnog roka.

(2) Licu koje je u toku odsluženja vojnog roka pozvano na izdržavanje kazne zatvora odgađa se izvršenje kazne zatvora do završetka vojnog roka ukoliko u tom roku ne bi nastupila zastarjelost izvršenja kazne.

Član 149

(Odgađanje izvršenja na zahtjev tužioca)

(1) Kad tužilac na osnovu zakonskog ovlašćenja zatraži odgađanje izvršenja kazne zatvora, Krivično odjeljenje Suda neće pozivati osuđeno lice radi izvršenja kazne, a ako ga je već pozvalo, ali još nije prošao rok javljanja u zavod, donijeće rješenje o odgađanju izvršenja kazne zatvora.

(2) Odgađanje izvršenja kazne zatvora u slučaju iz stava (1) ovog člana, traje dok tužilac ne obavijesti Sud da se može početi sa izvršenjem kazne zatvora, odnosno dok ne bude donesena odluka o pravnom sredstvu tužioca.

4. Prijem u zavod

Član 150

(Smještaj u prijemno odjeljenje)

(1) Osuđeno lice prima se u zavod na osnovu uputnog akta Suda.

(2) Prilikom prijema u zavod, utvrdiće se identitet osuđenog lica, nakon čega se ono smješta u prijemno odjeljenje.

(3) Lice osuđeno na kaznu zatvora do jedne godine zadržaće se u prijemnom odjeljenju do 15 dana, a lica osuđena preko jedne godine zatvora najduže 30 dana.

Član 151

(Proces evidentiranja)

(1) U prijemnom odjeljenju ime osuđenog lica upisuje se u matičnu knjigu, za njega se formira dosije i utvrđuje zdravstveno stanje.

(2) Lice osuđeno na kaznu zatvora preko šest mjeseci fotografisaće se.

(3) Za vrijeme boravka u prijemnom odjeljenju utvrđuje se predlog tretmana zatvorenika.

(4) Uputstvo o matičnim knjigama, dosijeu i načinu određivanja tretmana zatvorenika donosi ministar pravde.

Član 152

(Reklasifikacija i godišnji pregled)

U toku izvršenja kazne zatvora vršiće se reklasifikacija zatvorenika, zavisno od postignutog uspjeha u tretmanu. Najmanje jednom godišnje napraviće se pregled napretka zatvorenika.

Član 153

(Obavještenje o datumu stupanja i otpuštanja)

O datumu stupanja i o datumu otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora zavod će odmah obavijestiti nadležni organ za unutrašnje poslove na čijem području se zatvorenik vodi u evidenciji prebivališta, odnosno boravišta, kao i nadležni organ kod kojeg se to lice vodi u vojnoj evidenciji.

Član 154

(Obavještenje o datumu stupanja i otpuštanja stranog državljanina ili lica bez državljanstva)

(1) O datumu stupanja na izdržavanje kazne zatvora stranog državljanina ili lica bez državljanstva, zavod će odmah obavijestiti Službu za poslove sa strancima Ministarstva bezbjednosti, zatim o bjekstvu ili nestanku lica koje se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, odobrenom izlazu van kruga zavoda, počinjenju krivičnog djela ili izrečenim disciplinskim sankcijama, premještaju zatvorenika u drugi zavod ili zdravstvenu ustanovu na liječenje kao i odobravanju uslovnog otpusta, odnosno dobijanja pomilovanja.

(2) O datumu otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora lica iz stava (1) ovog člana zavod će nadležnu službu obavijestiti u roku od 30 dana prije isteka kazne zatvora.

(3) Obavještenja iz stava (1) ovog člana zavod će dostavljati i u slučajevima određivanja ili ukidanja pritvora.

(4) Na zahtjev Službe za poslove sa strancima, zavod može dati i druge podatke ili informacije koje su od značaja za rad i funkcionisanje navedene službe u skladu sa zakonom ili drugim posebnim propisom.

Član 155

(Obavještenja bezbjednosnih agencija ili službi upućena zavodu)

(1) Ministarstvo bezbjednosti, odnosno odgovarajuće bezbjednosne agencije ili službe na državnom nivou ili policijske službe entiteta, odnosno Brčko Distrikta BiH, dužne su da odmah po saznanju obavijeste zavode u Bosni i Hercegovini o licu kojem je oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine ili koje je proglašeno opasnim po nacionalnu bezbjednost a koje je na izdržavanju kazne zatvora ili druge mjere izrečene u skladu sa zakonom.

(2) O licu iz stava (1) ovog člana osim zavoda obavijestiće se i sud ukoliko takvo lice izvršava mjeru pritvora ili ako je osuđeno pravosnažnom sudskom odlukom i boravi na slobodi u toku postupka upućivanja na izdržavanje kazne zatvora u skladu sa članom 139. ovog zakona.

5. Upravljanje kaznama svakog od zatvorenika

a. Posebne odredbe

Član 156

(Smještaj u zdravstvenu ustanovu zbog psihičkih smetnji)

(1) Zatvorenik koji za vrijeme izdržavanja kazne zatvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje biće smješten u zdravstvenu ustanovu.

(2) O smještaju u smislu stava (1) ovog člana odlučuje ministar pravde, na predlog upravnika zavoda, a na osnovu obrazloženog mišljenja stručnog tima ljekara koji imenuje ministar.

(3) Osuđeno lice ostaje u zdravstvenoj ustanovi dok ne prestanu razlozi za smještaj, a najduže do isteka kazne zatvora, osim ako je u skladu s odredbama odgovarajućeg zakona doneseno neko drugo rješenje.

Član 157

(Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi)

Vrijeme koje osuđeno lice provede u zdravstvenoj ustanovi van zavoda, kako je to predviđeno u članu 81. stav (3) i članu 156. stav (1) uračunava se u izvršenje kazne zatvora.

b. Rad i naknada za rad

Član 158

(Određivanje vrste posla)

(1) Zatvorenicima se određuje vrsta posla u skladu sa potrebama njihovog tretmana, njihovim psihofizičkim sposobnostima, sklonostima, ličnim osobinama i stečenim stručnim sposobnostima, prema mogućnostima koje postoje u zavodu i prema potrebama održavanja discipline.

(2) Prilikom određivanja vrste posla vodiće se računa i o želji zatvorenika da rade određeni posao.

Član 159

(Nastavak radnog odnosa sa prijašnjim poslodavcem)

(1) Zatvorenik koji na izdržavanju kazne zatvora treba da provede do tri mjeseca, a koji je u radnom odnosu, može za vrijeme izdržavanja kazne zatvora nastaviti rad u preduzeću u kojem je do tada radio, ako se zatvorenik i preduzeće s tim saglasi i ako je to izvodljivo s obzirom na udaljenost preduzeća.

(2) Međusobna prava i obaveze u slučaju iz stava (1) ovog člana regulisaće se ugovorom koji zaključuju ministar pravde i ovlašćeno lice preduzeća.

(3) Pod preduzećem, u smislu ovog člana, podrazumijeva se svako pravno lice (preduzeće, ustanova, radnja i sl.) kod kojeg je osuđeno lice zasnovalo radni odnos.

Član 160

(Odmor od rada)

Zatvorenici imaju pravo na dnevni odmor, najmanje jedan dan odmora u sedmici, te dovoljno vremena za obrazovanje i druge aktivnosti u skladu s njihovim programom tretmana.

Član 161

(Naknada kao predmet izvršenja odluke suda)

Izuzetno od odredaba iz člana 106. ovog zakona, predmet izvršenja može biti polovina iznosa naknade za rad na osnovu izvršne odluke nadležnog suda po kojoj je zatvorenik obavezan davati izdržavanje

djeci, bračnom drugu, odnosno roditeljima, nadoknaditi štetu prouzrokovanu krivičnim djelom ili podmiriti druge obaveze.

Član 162

(Godišnji odmor)

(1) Zatvorenici koji su na neprekidnom radu proveli 11 mjeseci, uključujući i vrijeme provedeno na liječenju zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja do kojeg je došlo radom u zavodu, imaju pravo na neprekidan odmor od najmanje 18, a najviše 30 radnih dana u toku jedne godine.

(2) Zatvorenici koji su osuđeni na kaznu zatvora do jedne godine i koji su na radu proveli neprekidno šest mjeseci, imaju pravo na odmor u trajanju od jednog dana za svakih navršenih mjesec dana rada.

(3) Naknada za odmor zatvorenika utvrđuje se po propisima o radnim odnosima.

(4) Dužina i način korišćenja odmora u smislu st. (1) i (2) ovog člana propisuju se pravilnikom o kućnom redu.

c. Obrazovanje

Član 163

(Organizovanje nastave)

(1) Za maloljetne zatvorenike i mlađa punoljetna lica koja nemaju završenu osnovnu školu, zavod je obavezan organizovati nastavu s ciljem sticanja osnovnog obrazovanja i nastavu za stručno obrazovanje i osposobljavanje, u skladu s propisima o osnovnom i srednjem obrazovanju.

(2) Nastava iz stava (1) ovog člana organizuje se i za ostale zatvorenike za koje je to korisno i potrebno.

(3) Ako se pokaže pogodnijim, zavod može organizovati nastavu iz stava (1) ovog člana u saradnji s mjesnim školama, o čemu se zaključuje poseban ugovor.

(4) Zatvorenici mogu biti dopisni vanredni đaci i studenti škola i kurseva van zavoda, ako to razlozi dozvoljavaju i ako se programom

tretmana ocijeni da je to potrebno i korisno za ostvarenje cilja izvršenja kazne.

(5) Zatvorenici koji završe određenu školu ili steknu kvalifikaciju u zavodu dobijaju svjedočanstvo. Iz svjedočanstva se ne smije vidjeti da je opšte ili drugo obrazovanje stečeno u zavodu.

Član 164

(Propisi o obrazovanju)

Na rad škola koje se osnivaju u zavodu primjenjuju se propisi o osnovnom i srednjem obrazovanju entiteta, odnosno kantona na čijem se području nalazi zavod.

d. Komunikacija i pogodnosti

Član 165

(Pisma i telefon)

(1) Zatvorenici imaju pravo održavati kontakte sa članovima svoje porodice i licima ili predstavnicima organizacija koja mogu pomoći u njihovom tretmanu, putem pisama i telefona bez ograničenja.

(2) Izuzetno, kada to zahtijevaju razlozi, zavod može vršiti kontrolu pisama i telefonskih razgovora, o čemu se obavještava zatvorenik.

Član 166

(Posjete)

(1) Zatvorenici imaju pravo primati posjete članova uže porodice, a po odobrenju upravnika zavoda, mogu ih posjećivati i druga lica, u skladu sa pravilnikom o kućnom redu.

(2) Ako je zatvorenik strani državljanin, ima pravo da ga posjećuje diplomatski i konzularni predstavnik njegove države ili države koja štiti interese njegove države, u skladu sa međunarodnim pravom i u granicama kućnog reda.

(3) Pravo iz stava (2) ovog člana može se uskratiti samo ako se takvo pravo uskraćuje diplomatskim ili konzularnim predstavnicima Bosne i Hercegovine u državi čiji je zatvorenik državljanin, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

(4) Ako je zatvorenik lice bez državljanstva ili izbjeglica, predstavnik međunarodne organizacije koja štiti interese lica bez državljanstva, odnosno izbjeglica, ima pravo, u granicama kućnog reda, posjećivati to lice.

Član 167

(Pošiljke)

Zatvorenici imaju pravo primati od članova uže porodice pošiljke s odjećom, predmetima za ličnu upotrebu, štampu, knjige te novac, kojima mogu raspolagati, u skladu sa kućnim redom.

Član 168

(Pogodnosti)

(1) Za dobro ponašanje i zalaganje na radu zatvorenicima se mogu odobravati pogodnosti.

(2) Pogodnosti su skup podsticajnih mjera usmjerenih na pružanje povjerenja zatvoreniku, ublažavanje posljedica deprivacije, podsticanje sopstvenog učešća u ostvarivanju programa tretmana, jačanje odgovornosti i samopouzdanja radi osposobljavanja zatvorenika za samostalan život u skladu s pravnim poretkom i normama građanskog društva.

(3) Pogodnosti odobrava upravnik zavoda ili lice koje on ovlasti.

(4) Pogodnosti se mogu koristiti u krugu zavoda i van kruga zavoda.

Član 169

(Slobodno kretanje, izlazi i dopust)

(1) Zatvorenicima se mogu odobravati sljedeće pogodnosti koje će koristiti van kruga zavoda, i to:

1. slobodno kretanje van kruga zavoda u trajanju do 24 sata nakon svakih izdržanih sedam dana kazne zatvora (četiri puta u mjesecu koje u principu treba koristiti neradnim danom);

2. slobodan izlaz u grad u trajanju do pet sati jednom u mjesecu;

3. dopust do šest dana u toku jedne godine izdržavanja kazne zatvora (nakon svakih dva mjeseca provedenih na izdržavanju kazne zatvora osuđenom se može odobriti do jedan dan dopusta);

4. dopust do sedam dana u toku jedne godine izdržavanja kazne zatvora u slučaju teške bolesti ili smrti člana porodice, elementarnih nepogoda ili teških socijalnih slučajeva;

5. slobodno kretanje van kruga zavoda do dva dana u toku jedne godine za vjerske praznike;

6. za svaki državni praznik slobodno kretanje van kruga zavoda do jedan dan u toku jedne godine;

7. godišnji odmor u krugu porodice.

(2) Moguće je odobriti pogodnost sa nadzorom ili bez njega. Nadzor se obavezno određuje ako je pogodnost koja se koristi izvan zavoda odobrena:

a) licu osuđenom na kaznu zatvora do deset godina za krivična djela genocida, krivična djela protiv humanosti, ratne zločine, terorizam, nedozvoljenu proizvodnju i promet drogama, sprečavanje provratka izbjeglica i raseljenih lica;

b) licu osuđenom na više od deset godina zatvora, bez obzira na vrstu krivičnog djela;

c) alkoholičaru, ovisniku o drogama ili višestrukom povratniku.

Član 170

(Procjena rizika)

(1) Prilikom prvog prijema, kao i prilikom odlučivanja o pogodnostima van zavoda, svaki zatvorenik treba biti procijenjen kako bi se ustanovilo:

a) veličina rizika za zajednicu u slučaju bijega zatvorenika,

b) vjerovatnost da će takvo lice pokušati pobjeći ili samo ili uz pomoć van zavoda.

(2) Klasifikaciju bezbjednosti treba neprestano ispitivati tokom cijelog vremena izdržavanja kazne zatvora i shodno procijenjenom stepenu rizika bezbjednosnih uslova, donijeti odgovarajuću odluku o odobravanju ili neodobravanju pogodnosti.

(3) Procjena rizika bjekstva - bezbjednosnih uslova, najmanje uključuje:

a) prijetnju javnosti - zajednici u slučaju da zatvorenik pobjegne,

b) prethodno ponašanje, pokušaj bjekstva, ranije lišenje slobode po potjernici,

c) pristup spoljnoj pomoći,

d) ranija osuđivanost,

e) lične i porodične prilike,

f) raniji boravak van područja BiH, sklonost stalnim putovanjima, tj. kretanju iz mjesta u mjesto ili često mijenjanje mjesta prebivališta, odnosno boravišta,

g) lično učešće u ostvarivanju programa tretmana,

h) priroda krivičnog djela zbog kojeg je zatvorenik osuđen,

i) način, pobude i posljedice izvršenog krivičnog djela,

j) stav prema žrtvi,

k) dužina izrečene kazne zatvora,

l) moguća prijetnja drugim zatvorenicima,

m) kao i druge okolnosti koje mogu biti značajne za procjenu bezbjednosnog rizika.

Član 171

(Nadzor van obaveznog nadzora)

(1) Osim obaveznog nadzora, potreba za određivanjem mjera nadzora ocjenjivaće se i određivati prilikom svakog odobravanja pogodnosti.

(2) Nadležna služba zavoda dužna je, pored procjene rizika i drugih okolnosti, u skladu sa članom 170. ovog zakona, prilikom odobravanja pogodnosti, pratiti ponašanje i tretman osuđenog lica i to redovno, organizovano uz sistemsko zapažanje i praćenje navedenih lica primjenom savremenih penoloških metoda, odnosno u skladu sa članom 20. ovog zakona.

(3) Mjere nadzora mogu trajati dok postoji potreba, a najduže 15 dana do isteka kazne.

Član 172

(Mjere nadzora, zabrane i ograničenja)

(1) Zavodska uprava koristi nadzor kako bi mogla procijeniti opasnost koja prijeti od svakog zatvorenika, obezbijediti da svaki zatvorenik bude podvrgnut uslovima bezbjednosti, a sve s ciljem sprečavanja bjekstva zatvorenika i zaštite javnosti - javnog poretka, na način da nadzirani proces dovede do tačke bezbjednog puštanja zatvorenika u zajednicu za vrijeme izdržavanja kazne zatvora i održavanja ravnoteže između programa bezbjednosti i socijalne reintegracije.

(2) Nadzor podrazumijeva uvid u djelatnost i ponašanje zatvorenika koji se sprovodi redovno, organizovano i sistematski, primjenom mjera zabrane, obavještavanja, oduzimanja nedozvoljenih predmeta, privremenim zadržavanjem isprava, praćenjem lica, predmeta ili događaja, vizuelno ili putem tehničkih metoda i sredstava.

(3) Mjere zabrane koje se mogu odrediti prema zatvoreniku koji koristi pogodnosti van kruga zavoda su:

a) zabrana napuštanja boravišta ili prebivališta i

b) zabrana putovanja.

(4) U ostale mjere zabrane spadaju:

a) zabrana posjećivanja određenih mjesta ili područja,

b) zabrana boravka u blizini određenih objekata ili institucija,

c) zabrana sastajanja s određenim licima,

d) zabrana posjećivanja određene adrese ili adresa,

e) zabrana promjene mjesta korišćenja pogodnosti,

f) zadržavanje isprave i vozačke dozvole-privremeno, koje se mogu koristiti za prelazak državne granice,

g) zahtjev za povremeno javljanje policijskoj upravi ili drugom određenom državnom organu,

h) zahtjev da period pogodnosti van zavoda prema zatvoreniku bude predmetom bliskog nadzora,

i) zahtjev za prebivanjem na određenoj adresi,

j) zahtjev da bude na određenoj adresi u određeno vrijeme,

k) ograničenja udaljenosti kretanja van sjedišta zavoda.

(5) Upravnik zavoda uz korišćenje pogodnosti može izreći mjere zabrane i ostale mjere zabrane, bilo odvojeno ili zajedno, kao i traženje od nadležne policijske uprave ili drugog organa, povremeno ili stalno informisanje ili izvještaj o načinu ponašanja i korišćenja pogodnosti od strane zatvorenika ili odrediti prilikom izlaska u grad ili drugo mjesto koje je od mjesta sjedišta zavoda udaljeno više od pet kilometara, da zatvorenici mogu posjetiti takvo mjesto samo uz prethodno pismeno odobrenje upravnika u kojem mora biti navedeno takvo mjesto.

(6) U toku izdržavanja kazne, mjeru zabrane ili nadzora, određuje i ukida upravnik zavoda, koji može osim mjera iz st. (3) i (4) ovog člana uključiti i druge mjere u skladu sa pravilnikom.

(7) Protiv odluke upravnika iz stava (5) ovog člana, zatvorenik može uputiti predstavku ili drugi podnesak Ministarstvu pravde, inspektoru zaduženom za nadzor rada zavoda, ili uputiti pritužbu državnom ombudsmenu. Navedene podneske s ciljem zaštite svojih prava zatvorenik može upućivati pojedinačno ili kumulativno po svom slobodnom izboru i redoslijedu bez ikakvih ograničenja.

Član 173

(Izvršavanje mjera zabrane)

(1) Mjere zabrane i ostale mjere zabrane naređene uz odobrenje o korišćenju pogodnosti izvršava nadležni policijski organ ili drugi određeni državni organ.

(2) Upravnik zavoda dužan je da organima policije mjesta sjedišta zavoda i mjesta korišćenja pogodnosti, osim obavještenja o svim zatvorenicima koji koriste pogodnosti u području njene nadležnosti, dostavi i sve pisane odluke o svim određenim mjerama zabrane, zahtjevima, kao i sve važne informacije koje mogu biti značjna za pitanja bezbjednosti i zaštite javnog poretka.

(3) Upravnik zavoda dužan je da sve pisane odluke i informacije iz stava (2) ovog člana dostavi i drugom državnom organu, koji je određen za izvršenje mjera zabrane, određenog zahtjeva ili nadzora.

Član 174

(Ograničenja za odobravanje pogodnosti)

(1) Sljedećim licema ne mogu se odobravati pogodnosti koje će se koristiti van kruga zavoda, prije nego što izdrže tri petine izrečene kazne zatvora:

1. Licima koja su osuđena na kaznu zatvora do deset godina za krivična djela genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina, terorizma, neovlašćene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga, sprečavanje povratka izbjeglica i raseljenih lica.

2. Svim licima osuđenim na kaznu zatvora preko deset godina bez obzira na vrstu krivičnog djela.

3. Alkoholičarima, narkomanima i višestrukim povratnicima.

(2) Licima koja su osuđena na kaznu zatvora od osam do deset godina, a nisu počinila krivična djela iz tač. 1. i 2. stava (1) ovog člana i nisu višestruki povratnici, alkoholičari ili narkomani, pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda mogu se odobriti nakon izdržane jedne polovine izrečene kazne zatvora, a za lica osuđena na kaznu zatvora od pet do osam godina zatvora, pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda mogu se odobriti nakon izdržane jedne trećine kazne zatvora.

(3) Pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda mogu se odobravati ostalim zatvorenicima nakon izdržane jedne četvrtine kazne zatvora.

(4) Za zatvorenike koji su počinili krivična djela iz tač. 1. i 2. stava (1) ovog člana, kao i za one za koje se procijeni da bi njihov boravak na slobodi mogao izazvati negativne reakcije socijalne sredine, pri odobravanju pogodnosti iz člana 169. ovog zakona potrebno je pribaviti mišljenje nadležne policijske uprave i nadležnog opštinskog organa socijalne zaštite.

(5) Kriterijumi iz st. (1), (2), (3) i (4) ovog člana ne odnose se na odobravanje pogodnosti iz člana 169. tačka 4. ovog zakona koja se koristi u vanrednim prilikama.

(6) Uz molbu za odobravanje pogodnosti iz tačke 4. člana 169. ovog zakona zatvorenik je dužan priložiti dokumentaciju u vezi s razlogom zbog kojeg traži dopust.

(7) Svako neopravdano kašnjenje pri korišćenju pogodnosti duže od 24 sata smatra se bjekstvom.

(8) Pogodnosti iz člana 169. ovog zakona ne mogu se koristiti van teritorije Bosne i Hercegovine.

(9) Za vrijeme boravka na liječenju u zdravstvenoj ustanovi van zavoda, zatvoreniku se ne mogu odobravati vanzavodske pogodnosti.

Član 175

(Uskraćivanje korišćenja pogodnosti za određeni period)

(1) U izuzetnim prilikama, a naročito u slučaju epidemija bolesti, elementarnih nepogoda ili kada to nalažu interesi bezbjednosti ili iz drugih opravdanih razloga u skladu sa zakonom i drugim ropisima za određeni period, korišćenje pogodnosti se može uskratiti.

(2) Uskraćivanje pogodnosti upravnik zavoda može ograničiti na period do mjesec dana, s tim da zbog posebnih prilika ova mjera može biti produžena za još 30 dana po odobrenju ministra pravde.

Član 176

(Ograničenja za odobravanje pogodnosti lica kojima je oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine ili koja su proglašena opasnim po nacionalnu bezbjednost)

Licu kojem je oduzeto državljanstvo Bosne i Hercegovine ili koje je proglašeno opasnim za nacionalnu bezbjednost Bosne i Hercegovine za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili druge mjere izrečene u skladu sa zakonom neće se odobravati pogodnosti van kruga zavoda za vrijeme trajanja navedenih pravnih stanja ili pravnih situacija, odnosno nekog drugog sličnog pravnog statusa određenog na osnovu posebnog zakona ili drugog odgovarajućeg propisa.

Član 177

(Pravila o korišćenju pogodnosti)

(1) Uslovi i način korišćenja pogodnosti iz člana 169. ovog zakona, uključujući pravila o nadzoru lica tokom korišćenja pogodnosti, kao i pogodnosti koje se koriste u krugu zavoda, propisaće se Pravilnikom o kućnom redu.

(2) Žalbe na odluke o korišćenju pogodnosti mogu se podnijeti Ombudsmenu Bosne i Hercegovine.

e. Ovlašćenja nakon izvršenja mjere usamljenja

Član 178

(Premještanje u posebno odjeljenje)

(1) Ako nakon izvršenja mjere usamljenja nisu prestali razlozi zbog kojih je ta mjera određena, zatvorenik može biti premješten u posebno odjeljenje zavoda zatvorenog tipa s pojačanim nadzorom iz člana 188. ovog zakona.

(2) Zatvorenik ostaje u posebnom odjeljenju iz stava (1) ovog člana dok ne prestanu razlozi zbog kojih je smješten u to odjeljenje.

(3) U slučaju iz stava (1) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe člana 119. st. (6), (7) i (8) ovog zakona.

Član 179

(Premještanje u posebno odjeljenje u drugi zavod)

(1) Zatvorenik kojem nakon izvršene mjere usamljenja nisu prestali razlozi zbog kojih je ta mjera određena i koji se nalazi u zavodu poluotvorenog tipa ili zavodu zatvorenog tipa bez posebnog odjeljenja s pojačanim nadzorom, može se premjestiti u posebno odjeljenje zavoda zatvorenog tipa s pojačanim nadzorom iz člana 188. ovog zakona.

(2) Rješenje u slučaju iz stava (1) ovog člana donosi ministar pravde.

(3) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana može se uložiti žalba Ministarstvu pravde u roku od tri dana od dana prijema rješenja, s tim da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(4) Rješenje iz stava (3) ovog člana doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

6. Prekid izdržavanja kazne zatvora

Član 180

(Ovlašćenje za prekid izdržavanja)

(1) Zatvoreniku se može dozvoliti prekid izdržavanja kazne zatvora.

(2) Odredbe čl. 145, 146, 147. i 148. ovog zakona shodno se primjenjuju i u slučaju prekida izdržavanja kazne zatvora.

(3) Prekid izdržavanja kazne zatvora izvršiće se i u slučaju kada Krivično odjeljenje Suda odredi mjeru pritvora za drugo krivično djelo.

(4) O prekidu izdržavanja kazne zatvora rješenjem odlučuje Krivično odjeljenje Suda.

(5) U slučaju iz stava (4) ovog člana Sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudija.

Član 181

(Podnošenje molbe)

Molba zatvorenika za prekid izdržavanja kazne zatvora i mišljenje zavoda dostavljaju se Krivičnom odjeljenju Suda u roku od tri dana.

Član 182

(Žalba protiv rješenja Suda)

(1) Protiv rješenja iz stava (4) člana 180. ovog zakona zatvorenik može izjaviti žalbu predsjedniku Suda u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

(2) Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

(3) Vrijeme provedeno na prekidu izdržavanja kazne zatvora, odobrenom od Suda, ne računa se u vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

Član 183

(Stavljanje van snage rješenja o prekidu)

(1) Ako se za vrijeme trajanja prekida izdržavanja kazne zatvora utvrdi da su prestale okolnosti zbog kojih je prekid dozvoljen, ili je prekid dozvoljen na osnovu lažnih isprava ili drugih dokaza, odnosno da se prekid ne koristi s ciljem s kojim je dozvoljen, rješenje iz čl. 180. ili 182. ovog zakona staviće se van snage, a zatvoreniku naložiti da se javi na dalje izdržavanje kazne zatvora odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

(2) Rješenje iz stava (1) ovog člana dostavlja se zavodu i zatvoreniku.

(3) Na rješenje iz stava (2) ovog člana zatvorenik ima pravo žalbe u roku od tri dana. Žalba ne odgađa izvršenje.

(4) Ako se zatvorenik ne javi na dalje izdržavanje kazne zatvora u roku određenom u rješenju, zavod će postupiti po odredbama iz st. (8) do (11) člana 139. ovog zakona.

7. Premještaj tokom izdržavanja kazne

Član 184

(Podnošenje molbe i odluka o premještaju)

(1) Ako je zatvorenik izdržao jednu polovinu kazne zatvora i koristi vanzavodske pogodnosti, može podnijeti molbu za premještaj u drugi zavod u entitetu u kojem ima prebivalište, odnosno boravište.

(2) O premještaju zatvorenika odlučuje ministar pravde uz pribavljeno mišljenje zavoda.

(3) U slučaju kada se radi o zatvoreniku koji se s obzirom na kategorizaciju kazneno-popravnih zavoda i internu klasifikaciju zatvorenika ne bi mogao uklopiti u tretman u drugom zavodu, molba će se odbiti.

(4) Ako je molba podnesena prije roka iz stava (1) ovog člana, odbaciće se kao preuranjena.

(5) Ako je molba odbijena, nova molba može se podnijeti po proteku šest mjeseci od dana pravosnažnosti rješenja.

(6) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana može se uložiti žalba Ministarstvu pravde u roku od tri dana.

Član 185

(Odluka upravnika o premještaju)

(1) Upravnik zavoda može predložiti premještaj zatvorenika u drugi zavod u entitetu u kome zatvorenik ima prebivalište, odnosno boravište radi efikasnije realizacije tretmana ili kada je to neophodno iz bezbjednosnih razloga.

(2) Ministar pravde može donijeti odluku o premještaju i bez predloga upravnika zavoda.

(3) Troškove premještaja snosi zavod.

Član 186

(Žalbe)

(1) Žalba na rješenje kojim se dozvoljava premještaj ne zadržava izvršenje rješenja.

(2) Rješenje po žalbama iz člana 184. stav (6) konačno je i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

8. Izvršenje kazne dugotrajnog zatvora

Član 187

(Opšta odredba)

Odredbe ovog zakona o izvršenju kazne zatvora primjenjuju se i na izvršenje kazne dugotrajnog zatvora, ako čl. 188. do 192. ovog zakona nije drugačije propisano.

Član 188

(Pojačani nadzor)

(1) Kazna dugotrajnog zatvora može se izvršavati u posebnom odjeljenju zavoda zatvorenog tipa u odvojenim prostorijama za boravak od ostalih zatvorenika i uz mjere pojačanog nadzora.

(2) Pod pojačanim nadzorom podrazumijeva se posmatranje i češća kontrola zatvorenika noću i danju, a izvršava se na način da ne remeti svakodnevne aktivnosti.

(3) Lica koja izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora svrstavaju se u posebne vaspitne grupe, s tim da na jednog vaspitača dolazi do 25 zatvorenika.

Član 189

(Tretman bezbjednosti prema zatvorenicima pod pojačanom bezbjednošću)

(1) Prema zatvorenicima koji su podvrgnuti tretmanu pojačane bezbjednosti, sve dok predstavljaju rizik, treba stvarati interes

humanog tretmana, posebno ohrabrujući zatvorenike da smanje rizik koji je procijenjen da predstavljaju, podržavanja djelotvorne kontrole i bezbjednosti i potrebu za bezbjednošću lica, što ukazuje da treba izgrađivati dobru internu atmosferu uspostavljanjem pozitivnih odnosa između zatvorenika i zavodskog osoblja.

(2) Zatvorenici rizični za bezbjednost zavoda i javnost i javni poredak društvene zajednice, kao što je mjera usamljenja, smještaj u posebno odjeljenje i pojačani nadzor, trebalo bi da u takvim prostorima uživaju odgovarajući tretman kao kompenzaciju za strogu situaciju takvih odjeljenja zavoda i treba ih ohrabriti da rade na prestanku razloga za primjenu ove mjere, kroz druženja sa drugim zatvorenicima u takvom odjeljenju kao i veći izbor aktivnosti u tretmanu maksimalne bezbjednosti, prema programu aktivnosti donesenom od strane uprave zavoda u odnosu na navedenu kategoriju zatvorenika, uz posvećivanje posebne pažnje zdrastvenih problema koji se mogu pojaviti kao rezultat takvog tretmana bezbjednosti i pokušati se boriti protiv mogućih negativnih efekata navedene pojačane bezbjednosti.

(3) Zatvorenici ne bi smjeli biti podvrgnuti dodatnim mjerama bezbjednosti duže nego što je to neophodno, a što će se postići redovnim preispitivanjem takvih odluka, odnosno preispitavanjem da li je i dalje neophodan smještaj u posebnom visokorizičnom odjeljenju ili odjeljenju pojačanih mjera bezbjednosti, i to svakih šest mjeseci od donošenja takvog rješenja od strane upravnika i koja mjera može biti produžavana samo po pisanom odobrenju ministra pravde osim prema zatvoreniku kome je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, kada će se preispitivanje vršiti najmanje jedanput godišnje kroz pregled napretka zatvorenika u postupku reklasifikacije zatvorenika.

Mjera se mora okončati čim prestanu postojati razlozi za njeno postojanje.

(4) Osim zatvorenika iz člana 169. stav (2) ovog zakona, zatvorenici pravosnažno osuđeni za ostala krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom i za krivična djela

organizovanog kriminala iz člana 250. st. (2) i (3) Krivičnog zakona, kao i zatvorenici prema kojima je izrečena administrativna mjera usamljenja, premještanje u posebno odjeljenje s pojačanim nadzorom, ako nisu prestali razlozi zbog kojih je bila izrečena mjera usamljenja i kada je određena mjera pojačanog nadzora prilikom izvršavanja kazne dugotrajnog zatvora, rizična su grupa u smislu prijetnji i mogućnosti nasilja takvih zatvorenika od drugih zatvorenika, i obaveza je države da zaštiti takvu vrstu osuđenika od prijetnji nasiljem ili drugog opasnog i teškog narušavanja sistema izvršenja kazne zatvora bilo odvajanjem od drugih zatvorenika, razdvajanjem ili traženjem premještaja za boravak u drugom zavodu, a što će predstavljati i zavisiti u pogledu izbora pristupa od ocjene i procjene svakog pojedinačnog slučaja.

(5) Protiv rješenja iz stava (3) ovog člana zatvorenik ima pravo žalbe Ministarstvu pravde u roku od tri dana od dana prijema rješenja, s tim da žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

(6) Rješenje iz stava (5) ovog člana doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.

(7) Pravila o uslovima, načinu i tretmanu izdržavanja kazne zatvorenika u posebnom odjeljenju pod pojačanim nadzorom ili bezbjednošću donijeće ministar pravde.

Član 190

(Ograničenje odobravanja pogodnosti)

Licima koja izdržavaju kaznu dugotrajanog zatvora ne mogu se odobravati pogodnosti koje se koriste van kruga Zavoda dok ne izdrže dvije trećine izrečene kazne.

Član 191

(Ograničenja radnog angažmana)

Zatvorenici koji izdržavaju kaznu dugotrajanog zatvora ne mogu se radno angažovati na poslovima van kruga zavoda dok ne počnu koristiti pogodnosti van kruga zavoda.

Član 192

(Kontrola komunikacije)

Zatvorenicima koji izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora kontrolišu se pisma i telefonski razgovori.

9. Otpust

a) Uslovni otpust

Član 193

(Komisija za uslovni otpust)

(1) Kako bi se zatvorenici podstakli da razriješe probleme i situacije koje su dovele do činjenja krivičnog djela, uspostavlja se sistem uslovnog otpusta, na osnovu kojeg se može uslovno otpustiti zatvorenik za kojeg se procijeni da više ne predstavlja neprihvatljiv rizik za zajednicu.

(2) O uslovnom otpustu zatvorenika kojima je kaznu zatvora izrekao Sud odlučuje Komisija za uslovni otpust. Komisiju imenuje ministar pravde.

(3) Komisija ima pet članova, od kojih je jedan predsjednik. Kvorum za donošenje odluka čine tri člana.

(4) Komisija se sastoji od po jednog predstavnika Suda i Ministarstva pravde, te tri nezavisna člana iz relevantne stručne oblasti. Članovi Komisije imenuju se na mandat od pet godina, s mogućnošću ponovnog izbora na još jedan mandat. U slučaju prestanka mandata nekog od članova Komisije, mandat njegovog zamjenika trajaće do isteka tekućeg mandata Komisije. Ovo imenovanje neće biti smetnja za ponovno imenovanje za člana Komisije u pogledu broja mandata, ukoliko je preostalo vrijeme mandata Komisije kraće od dvije godine.

(5) Komisija je u svom radu nezavisna. Članovi mogu dati ostavku u bilo kojem momentu, a mogu biti razriješeni dužnosti isključivo zbog utvrđenog kršenja dužnosti, počinjenog krivičnog djela, ili iz drugih ozbiljnih razloga, utvrđenih u postupku. Rješenje o razrješenju predsjednika ili bilo kojeg člana Komisije, ako se dokaže da postoji osnov za razrješenje, donosi ministar pravde.

(6) Komisija donosi Poslovnik o radu.

Član 194

(Informacije koje se dostavljaju Komisiji)

(1) O uslovnom otpustu Komisija rješava na osnovu molbe ili saglasnosti zatvorenika, na osnovu molbe člana njegove uže porodice ili na predlog upravnika zavoda.

(2) Molbe, odnosno predlozi dostavljaju se Komisiji putem zavoda.

(3) Zavod uz molbu dostavlja podatke o postignutom uspjehu u programu tretmana zatvorenika, podatke o eventualnim ranijim osudama, opis krivičnog djela, podatke o ponašanju zatvorenika, kao i ostale izvještaje drugih stručnih lica koja su angažovana u radu sa zatvorenikom, te druge podatke značajne za odluku. Uz molbu zatvorenika prilaže se i mišljenje zavoda o osnovanosti molbe, odnosno predloga.

(4) Ljekar prilikom sagledavanja zdravstvenog stanja lica na izdržavanju kazne zatvora može podnijeti inicijativu upravniku zavoda za ocjenu opravdanosti podnošenja predloga za uslovni otpust od upravnika zavoda, ako teže ili akutno zdravstveno stanje zatvorenika na to ukazuje ili ako medicinska procjena ukazuje na nemogućnost izlječenja ili progresivnost, odnosno postepeno pogoršavanje zdravstvenog stanja lica sa opasnošću po život takvog zatvorenika i koja inicijativa će sadržavati pribavljeno mišljenje stručnog tima ljekara iz odgovarajuće medicinske oblasti.

(5) Pri donošenju odluke o uslovnom otpustu Komisija se mora ograničiti na sljedeće kriterijume:

1. ranija osuđivanost;

2. ponašanje u zavodu;

3. učešće u programu tretmana;

4. stav prema žrtvi;

5. rizik ponovnog činjenja krivičnih djela;

6. adekvatnost predloga za izmještanje.

(6) Svi izvještaji koje zavod pripremi za Komisiju za uslovni otpust dostavljaju se i samom zatvoreniku, kojem se na taj način pruža prilika da Komisiji podnese pismene podneske u vezi sa njihovim sadržajem.

Član 195

(Obavezni predlog upravnika za uslovni otpust)

(1) Upravnik zavoda obavezno upućuje Komisiji po službenoj dužnosti predloge za sve zatvorenike koji se mogu uzeti u razmatranje za uslovni otpust, i to u roku od 30 dana prije datuma kada ističe dvije trećine od izrečene kazne i koji ispunjavaju predviđene zakonske uslove iz oblasti uslovnog otpusta, obuhvatajući i negativne izvještaje i mišljenja zavoda u kojima nije predloženo odobravanje uslovnog otpusta.

(2) Predloge kao i negativne izvještaje i mišljenja iz stava (1) ovog člana upravnik zavoda dostavljaće Komisiji, prema sadržaju, obimu i proceduri, shodno članu 194. ovog zakona.

Član 196

(Mjere nadzora, zabrane ili ograničenja i javljanje nadležnom organu u pogledu pomoći prema uslovno otpuštenom licu)

(1) Prilikom odobravanja uslovnog otpusta, Komisija može u svom rješenju licu kojem odobrava uslovni otpust izreći mjere nadzora, zabrane ili ograničenja navedene u članu 172. stav (3) i stav (4) tač. a), b), c), d), f), g), h) i i) ovog zakona, kao i obavezati ga na javljanje nadležnom organu socijalne zaštite ili drugom pravnom licu ili organizaciji koji pružaju pomoć ili druge oblike zbrinjavanja lica otpuštenih sa izdržavanja kazne zatvora.

(2) U slučaju izricanja mjera ili obaveza iz stava (1) ovog člana, zavod je dužan da navedeno rješenje, osim licima i organima iz člana 198. stav (2) ovog zakona, dostavi i nadležnom policijskom organu ili organu socijalne zaštite ili drugom pravnom licu koji pruža drugu vrstu pomoći, prema mjestu prebivališta ili boravišta uslovno otpuštenog lica.

(3) Mjere nadzora, zabrane ili ograničenja izvršava nadležni policijski ili drugi određeni državni organ, a mjere socijalne zaštite ili druge pomoći nadležni organ socijalne zaštite ili drugo pravno lice koje se bavi pružanjem druge vrste pomoći ili zbrinjavanja prema navedenoj kategoriji lica.

(4) Organi iz stava (3) ovog člana u slučaju kršenja ili nepridržavanja izrečenih mjera zabrane ili zatraženog ispunjenja određenih obaveza socijalne zaštite ili druge vrste pomoći dužni su odmah obavijestiti Sud ili drugi sud u Bosni i Hercegovini kada je na njega Sud prenio vođenje postupka ili drugo tijelo u skladu sa Zakonom ili međunarodnim ugovorom i Komisiju.

(5) Po dobijanju obavještenja iz stava (4) ovog člana, Sud može takvom licu rješenjem izreći opomenu ili odrediti novi rok za izvršenje navedenih mjera ili obaveza ili rješenje o uslovnom otpustu staviti van snage i takvu odluku dostaviti organima policije na izvršenje i vraćanje na dalje izdržavanje kazne zatvora u Zavod iz kojeg je otpušten na uslovni otpust.

(6) Protiv rješenja iz stava (5) ovog člana, uslovno otpušteno lice ima pravo žalbe predsjedniku Suda u roku od tri dana od dana prijema rješenja, s tim da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(7) O žalbi protiv rješenja iz stava (6) ovog člana odlučuje predsjednik Suda i doneseno rješenje po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

(8) Mjere nadzora, zabrane ili ograničenja i javljanja nadležnom organu u pogledu pomoći uslovno otpuštenom licu obavezno se izriču za lica i krivična djela iz člana 169. stav (2) u vezi sa članom 174. stav (1) ovog zakona.

(9) Za vrijeme uslovnog otpusta zatvorenik ne može napuštati teritoriju Bosne i Hercegovine, ukoliko međunarodnim ugovorom, odnosno sporazumom ili drugim posebnim propisom nije određeno drugačije.

Član 197

(Informacije o rezultatima koji su postignuti u procesu izvršenja uslovnog otpusta)

(1) Organ socijalne zaštite, policije ili drugi određeni državni organ, odnosno pravno lice dužni su Sudu, drugom sudu u Bosni i Hercegovini kada je na njega Sud prenio vođenje postupka ili drugom organu u skladu sa Zakonom ili međunarodnim ugovorom i

Komisiji za uslovni otpust, najmanje jednom u šest mjeseci, odnosno na njihov zahtjev i češće dati informacije o rezultatima koji su postignuti u procesu izvršenja uslovnog otpusta.

(2) Za osuđena lica za koja je izrečena mjera nadzora, zabrane ili ograničenja prilikom odobravanja uslovnog otpusta organ policije je dužan informacije iz stava (1) ovog člana dostaviti sudu i Komisiji.

(3) Nadležni organ socijalne zaštite ili drugi određeni organ dužan je da u roku od 15 dana od dana prijema rješenja Komisije za uslovni otpust kao i dokumentacije i podataka od zavoda, uslovno otpušteno lice, kome je određena mjera ispunjenja određene obaveze ili drugih oblika zbrinjavanja, upozna s radnjama pomoći koje može preduzeti, ali ga i poučiti o njegovim obavezama u toku trajanja uslovnog otpusta.

Član 198

(Dostavljanje rješenja Komisije)

(1) Uslovni otpust odobrava se ili odbija rješenjem. Rješenje mora biti obrazloženo.

(2) Rješenje Komisije o uslovnom otpustu dostavlja se zavodu, koji je dužan po jedan primjerak dostaviti zatvoreniku i Sudu.

(3) Ako je podnosilac molbe član porodice, o ishodu ga obavještava Ministarstvo pravde.

Član 199

(Stavljanje van snage rješenja o otpustu)

Ako u periodu nakon donošenja rješenja o uslovnom otpustu a prije dana otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora na uslovni otpust zatvorenik učini disciplinski prekršaj, Komisija može rješenje staviti van snage.

Član 200

(Žalba i ponovno podnošenje molbe)

(1) Protiv odluke Komisije iz člana 199. ovog zakona ne može se izjaviti žalba, niti pokrenuti upravni spor.

(2) Zatvorenik ima pravo ponovnog podnošenja molbe za uslovni otpust nakon proteka jedne godine od posljednje odluke Komisije, ili i prije toga, ako tako odluči Komisija u kojem slučaju će se ujedno odlučiti o zahtjevu-molbi za prijevremeno odobrenje za podnošenje molbe za uslovni otpust i o odobrenju uslovnog otpusta.

Član 201

(Uslovni otpust za izrečene kazne zatvora do dvije godine)

(1) U pogledu izrečenih kazni zatvora do dvije godine, zatvorenik će nakon izdržane dvije trećine kazne dobiti obavezni uslovni otpust koji podrazumijeva ispunjenje zakonskih uslova iz člana 44. Krivičnog zakona, odnosno kriterijuma iz člana 194. ovog zakona.

(2) Rješenje iz stava (1) ovog člana donosi upravnik zavoda, a mjere nadzora preporučuje služba tretmana o kojima odlučuje upravnik zavoda navedenim rješenjem.

(3) Zatvorenici koji nisu koristili vanzavodske pogodnosti ili su disciplinski tretirani ili su narušavali pravila kućnog reda ili se nisu podvrgavala programu tretmana ili su se ponašali suprotno naređenjima službenih lica zavoda, automatski ne dobijaju obavezni uslovni otpust, već o takvim zatvorenicima odluku kao i eventualne mjere nadzora donosi Komisija, prema važećim propisima.

(4) Upravnik zavoda dostavlja Komisiji potrebnu dokumentaciju sa prednjim i drugim činjenicima iz stava (3) ovog člana, shodno odredbama kojima se reguliše postupanje upravnika prilikom davanja predloga za uslovni otpust.

Član 202

(Nadležnost za rješavanje molbe za uslovni otpust)

U pogledu postupanja po molbi ili predlogu za rješavanje o uslovnom otpustu zatvorenika osuđenog od entitetskog suda ili Suda Brčko Distrikta BiH po osnovu zakona entiteta i Brčko Distrikta BiH, a koji izdržava kaznu zatvora ili je za vrijeme izdržavanja kazne premješten u zavod drugog entiteta, Brčko Distrikta BiH ili Zavoda, nadležan je organ entiteta ili Brčko Distrikta BiH na čijem je području sjedište suda koji je sudio u prvom stepenu i koji je izrekao prvostepenu

presudu primjenom odgovarajućeg zakonskog propisa, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Član 203

(Godišnji izvještaj)

Godišnji izvještaj o svom radu Komisija dostavlja ministru pravde.

Član 204

(Ovlašćenja upravnika zavoda u vezi sa uslovnim otpustom)

(1) Zatvorenika koji ispoljava primjereno ponašanje, zalaže se na radu i aktivno učestvuje u procesu prevaspitavanja, a izdržao je najmanje 4/5 kazne zatvora, upravnik zavoda može uslovno pustiti na slobodu do tri mjeseca prije isteka kazne.

(2) Ova odredba o uslovnom otpustu ne primjenjuje se na lica kojima je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora.

b) Otpuštanje zatvorenika

Član 205

(Dan otpusta)

(1) Zatvorenik se otpušta iz zavoda onog dana kada mu istekne kazna ili onog dana kada mu počinje teći uslovni otpust.

(2) Ako posljednji dan izdržavanja kazne zatvora pada u dane praznika ili drugi dan kada zavod ne radi, zatvorenik se otpušta posljednjeg radnog dana koji tom danu prethodi.

(3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, kada je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora, otpuštanje zatvorenika iz zavoda vršiće se i u neradne dane.

(4) Zavod je dužan da o otpuštanju svakog zatvorenika sa izdržavanja kazne zatvora obavijesti Krivično odjeljenje Suda u roku od osam dana.

Član 206

(Pomoć po otpustu)

(1) Lice koje se otpušta iz zavoda ima pravo na troškove prevoza do svog ranijeg prebivališta ili do mjesta prebivališta njegove uže

porodice, a ako je stranac, do graničnog prelaza. Izuzetno, na obrazložen zahtjev lica koje se otpušta, odobriće mu se troškovi prevoza do drugog mjesta po izboru na teritoriji Bosne i Hercegovine.

(2) Troškove prevoza snosi zavod.

(3) Ako zatvorenik koji se otpušta iz zavoda nema odjeću ili obuću, niti sredstava da ih nabavi, zavod će mu obezbijediti prikladnu odjeću i obuću.

(4) Ako je u vrijeme kad se otpušta sa izdržavanja kazne zatvorenik teško bolestan i zbog toga nesposoban za putovanje, zavod će ga smjestiti u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja. Ako zatvorenik nema sredstava da plati troškove liječenja, a oboljenje je nastalo za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, troškove za prvi mjesec snosi Ministarstvo pravde, a nakon toga opština u kojoj je zatvorenik imao prebivalište, odnosno boravište u vrijeme upućivanja na izdržavanje kazne zatvora u zavod.

Član 207

(Obavještenje zavoda o potrebi pomoći nakon izvršenja kazne zatvora)

(1) Osim pomoći po otpustu iz člana 206. ovog zakona, zavod je dužan da prije otpuštanja zatvorenika sa izdržavanja kazne zatvora ustanovi da li mu je i kakva pomoć potrebna nakon otpuštanja.

(2) O potrebi i vrsti pomoći iz stava (1) ovog člana zavod će obavijestiti organ socijalne zaštite nadležan prema prebivalištu, odnosno boravištu otpuštenog lica, kao i drugu ustanovu ili pravno lice, odnosno odgovarajuću organizaciju ili udruženje čiji djelokrug obuhvata pružanje pomoći licima otpuštenim sa izdržavanja kazne zatvora.

(3) Otpuštenom strancu plaćaju se troškovi prevoza do graničnog prelaza ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Član 208

(Dostavljanje adrese po otpustu)

(1) Prilikom otpuštanja iz zavoda uslovno otpušteno lice naznačiće mjesto u kojem će boraviti za vrijeme trajanja uslovnog otpusta. Po dolasku u ovo mjesto uslovno otpušteno lice dužno je da se prijavi organima iz člana 153. ovog zakona.

(2) U slučaju promjene mjesta boravka uslovno otpušteno lice dužno je da o tome obavijesti organe iz stava (1) ovog člana.

Član 209

(Obavještenje zavoda o potrebi pomoći uslovno otpuštenom licu)

Prilikom otpuštanja iz zavoda uslovno otpuštenog lica, zavod je, osim dostavljanja obavještenja organima iz člana 153. u vezi sa članom 208. ovog zakona, dužan da ustanovi da li mu je i kakva pomoć potrebna i u roku od tri dana od dana kada mu počinje teći uslovni otpust, obavijesti organ socijalne zaštite nadležan prema mjestu boravišta uslovno otpuštenog lica, kao i drugu ustanovu ili pravno lice, odnosno odgovarajuću organizaciju ili udruženje čiji djelokrug obuhvata pružanje pomoći licima otpuštenim sa izdržavanja kazne zatvora.

Član 210

(Otpuštanje zbog amnestije i pomilovanja)

(1) U slučaju da se zatvorenik otpušta iz zavoda na osnovu Zakona o amnestiji, zavod je dužan da ga otpusti najkasnije 24 sata nakon prijema rješenja o amnestiji, ako Zakonom o amnestiji nije drugačije određeno.

(2) U slučaju da se zatvorenik otpušta iz zavoda na osnovu odluke o pomilovanju, zavod je dužan da ga otpusti istog dana po prijemu odluke o pomilovanju, a najkasnije u roku od 24 sata.

Član 211

(Potvrda o izdržanoj kazni)

(1) Svakom licu uslovno puštenom na slobodu izdaje se potvrda o izdržanoj kazni.

(2) Potvrdu iz stava (1) ovog člana izdaje upravnik zavoda.

(3) Obrazac i sadržaj potvrde iz stava (1) propisuje ministar pravde.

VI - IZVRŠENjE KAZNE MALOLjETNIČKOG ZATVORA

Član 212

(Opšta odredba)

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, osim ako odredbama čl. 213. do 219. ovog zakona nije drugačije propisano.

Član 213

(Smještaj u posebno odjeljenje ili zavod)

(1) Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnom odjeljenju za maloljetnike u zavodu ili u posebnom zavodu u entitetu u kome zatvoreno lice ima prebivalište, odnosno boravište, u kome maloljetna lica mogu ostati do navršene 23. godine života, a ako do tada ne budu izdržala kaznu, uputiće se u zavod u kome punoljetni zatvorenici izdržavaju kaznu zatvora.

(2) Izuzetno od odredaba iz stava (1) ovog člana, u zavodu za maloljetnike, odnosno u posebnom odjeljenju, može ostati lice koje je navršilo 23 godine života ako je to potrebno radi završetka njegovog školovanja ili stručnog osposobljavanja, ali najduže do navršene 25. godine života.

(3) Lica koja izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora moraju imati odvojene prostorije za boravak od ostalih zatvorenika, ako se nalaze u posebnom odjeljenju.

Član 214

(Smještaj maloljetnika u drugi zavod ili posebno odjeljenje)

(1) U slučaju nemogućnosti smještaja maloljetnog lica prema kojem je izrečena kazna zatvora od nadležnog suda bilo kojeg od entiteta ili Brčko Distrikta BiH, sprovođenja savremenih vaspitnih mjera i tretmana, kao i izdržavanja maloljetničkog zatvora u posebnom odjeljenju za maloljetnike u zavodu ili u posebnom zavodu u entitetu u kojem zatvoreno lice ima prebivalište ili boravište, ministar pravde može donijeti odluku da takav maloljetnik izdržava kaznu u odgovarajućem zavodu u drugom entitetu u Bosni i Hercegovini.

(2) Molbu po osnovu razloga iz stava (1) ovog člana podnosi sud mjesta prebivališta ili boravišta nadležan za upućivanje smještaja takvog lica, preko ministarstva pravde entiteta ili Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH, koje mora prethodno dati pisanu saglasnost za smještaj maloljetnika u zavod ili posebno odjeljenje drugog entiteta.

(3) Na osnovu odluke ministra pravde Bosne i Hercegovine, sud mjesta prebivališta, odnosno boravišta, upućuje lice prema kojem je izrečena kazna maloljetničkog zatvora u odgovarajući zavod ili u posebno odjeljenje za maloljetnike u zavodu drugog entiteta, po prethodnoj saglasnosti ministarstva pravde tog entiteta.

(4) Troškove smještaja snosi ministarstvo pravde entiteta ili Pravosudna komisija Brčko Distrkta BiH koja je dala pisanu saglasnost za smještaj takvog maloljetnika u odgovarajuće posebno odjeljenje, odnosno zavod za maloljetnike drugog entiteta.

Član 215

(Školovanje u zavodu)

(1) U posebnom odjeljenju ili zavodu iz člana 213. ovog zakona postoji osnovna i srednja škola, u skladu sa propisima o osnovnoj i srednjoj školi, ili se u saradnji s odgovarajućom osnovnom, odnosno srednjom školom u posebnom odjeljenju ili zavodu osnivaju odjeljenja osnovne, odnosno srednje škole za obrazovanje i vaspitanje tih lica.

(2) Lice koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora može izuzetno, pod nadzorom vaspitača, radi završetka započetog školovanja, pohađati školu izvan zavoda, ako to dozvoljavaju bezbjednosna situacija i program tretmana.

Član 216

(Sport)

(1) Licima koja izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora obezbjeđuje se mogućnost bavljenja sportom.

(2) Ministar pravde donosi pravilnik o fizičkoj kulturi maloljetnika.

Član 217

(Dopisivanje)

(1) Licima koja izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora ne može se ograničiti dopisivanje sa roditeljima i drugim bliskim srodnicima.

(2) Pod bliskim srodnikom u smislu ovog člana smatraju se, osim roditelja, braća i sestre, polubraća i polusestre, djed i baka, odnosno dedo i nana maloljetnika, ako su s njima bili posebno bliski, i o toj okolnosti pribaviće se mišljenje ustanova za socijalni rad opštine prebivališta maloljetnika, i sl.

Član 218

(Dopust)

(1) Licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora koje se dobro ponaša i zalaže u učenju i radu upravnik Zavoda može odobriti dopust radi posjećivanja roditelja i drugih bliskih srodnika.

(2) Dopust se može odobriti dva puta u toku godine i nijednom ne može trajati duže od 20 dana.

(3) Pogodnosti iz st. (1) i (2) ovog člana mogu se odobravati licima koja nisu navršila 23 godine života.

Član 219

(Upućivanje u samicu)

(1) Licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršilo 23 godine života, može se izuzetno izreći disciplinska mjera upućivanja u samicu najviše do pet dana.

(2) Licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora i koje pohađa nastavu omogućiće se da za vrijeme izdržavanja kazne samice redovno pohađa nastavu, čita stručnu literaturu i radi školsku zadaću.

Član 220

(Administrativna mjera - usamljenje)

Prema licu koje izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršilo 23 godine života, ne može se primijeniti mjera usamljenja.

VII - IZVRŠENjE NOVČANE KAZNE IZREČENE U KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 221

(Odredbe Krivičnog zakona)

Novčana kazna sprovodi se u skladu s relevantnim odredbama Krivičnog zakona.

VIII - IZVRŠENjE MJERA ZAŠTITNOG NADZORA IZREČENIH UZ USLOVNU OSUDU

Član 222

(Cilj mjera zaštitnog nadzora)

Cilj izvršenja mjera zaštitnog nadzora iz člana 66. Krivičnog zakona jeste da se pružanjem pomoći, brige, nadzora i zaštite za vrijeme uslovnog otpusta pomogne društveno prilagođavanje počinioca krivičnog djela.

Član 223

(Zaštitni nadzor u mjestu prebivališta/boravišta)

Poslove izvršenja mjere zaštitnog nadzora vrši organ socijalne zaštite prema prebivalištu, odnosno boravištu počinioca krivičnog djela.

Član 224

(Troškovi)

(1) Troškove izvršenja mjera zaštitnog nadzora, ako zakonom nije drugačije određeno, snosi opština na čijem je području počinilac krivičnog djela imao prebivalište, odnosno boravište u vrijeme određivanja ovih mjera.

(2) Opštini će se za izvršenje mjera iz stava (1) ovog člana obezbijediti adekvatna finansijska i druga sredstva.

Član 225

(Presuda i podaci koji se dostavljaju organu socijalne zaštite)

Krivično odjeljenje Suda je uz izvršnu presudu nadležnom opštinskom organu socijalne zaštite dužno dostaviti i sve važnije podatke o ličnosti počinioca krivičnog djela koje je pribavilo u toku postupka, a naročito medicinsku dokumentaciju i nalaze i mišljenja sudskih vještaka.

Član 226

(Radnje koje preduzima organ socijalne zaštite)

(1) Nakon prijema izvršne presude, podataka i dokumentacije iz člana 225. ovog zakona, nadležni opštinski organ socijalne zaštite će, zavisno od vrste mjere zaštitnog nadzora, preduzeti potrebne radnje radi ostvarivanja saradnje s odgovarajućom zdravstvenom ustanovom, psihološkim savjetovalištem, odnosno zavodom za zapošljavanje, a po potrebi i s drugim ustanovama i organizacijama.

(2) Opštinski organ socijalne zaštite dužan je u roku od 15 dana od dana prijema izvršne presude, podataka i dokumentacije iz stava (1) ovog člana, počinioca krivičnog djela, kome je određena mjera zaštitnog nadzora, upoznati s radnjama koje je preduzeo, te ga poučiti o njegovim obavezama u toku trajanja mjere zaštitnog nadzora.

Član 227

(Upućivanje počinioca u odgovarajuću ustanovu)

Nadležni opštinski organ socijalne zaštite će, zavisno od vrste mjere zaštitnog nadzora, uputiti počinioca krivičnog djela u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu, psihološko savjetovalište, drugu ustanovu ili organizaciju i upoznati ga da je dužan da postupa u skladu s dobijenim savjetima i uputstvima, kao i da posjećuje opštinski organ socijalne zaštite prema njegovim uputstvima.

Član 228

(Saradnja s porodicom počinioca)

Za vrijeme izvršenja mjera zaštitnog nadzora opštinski organ socijalne zaštite će ostvarivati potrebnu saradnju i s porodicom počinioca krivičnog djela s ciljem sređivanja njegovih porodičnih prilika.

Član 229

(Informacije o rezultatima)

(1) Nadležni opštinski organ socijalne zaštite dužan je najmanje jednom u šest mjeseci, odnosno kad to Krivično odjeljenje Suda zatraži, dati informaciju o rezultatu izvršenja mjere zaštitnog nadzora.

(2) Ako počinilac krivičnog djela ne prihvati ili odbije izvršenje mjere zaštitnog nadzora, opštinski organ socijalne zaštite dužan je o tome obavijestiti Krivično odjeljenje Suda.

(3) Kad opštinski organ socijalne zaštite tokom izvršenja mjere zaštitnog nadzora ocijeni da je ispunjen njegov cilj, dužan je o tome obavijestiti Krivično odjeljenje Suda.

IX - IZVRŠAVANjE RADA ZA OPŠTE DOBRO NA SLOBODI

Član 230

(Opšte odredbe o izvršavanju rada za opšte dobro na slobodi)

(1) Državni organi, organizacije, ustanove i druga pravna lica, kao i fizička lica, dužna su sarađivati s Ministarstvom pravde u izvršavanju rada za opšte dobro na slobodi na zahtjev Ministarstva.

(2) Ministarstvo pravde sklapa ugovore za izvršavanje rada za opšte dobro s licima iz stava (1) ovog člana. Ugovorima se utvrđuju međusobna prava i obaveze.

(3) Na radnopravna pitanja kao što su radno vrijeme, dnevni i sedmični odmori, te upotrebu sredstava zaštite na radu primjenjuju se opšti propisi.

(4) Rad za opšte dobro na slobodi je besplatan i ne služi postizanju dobiti. Osuđeno lice ne snosi troškove izvršavanja rada za opšte dobro.

(5) Rad za opšte dobro na slobodi izvršava se, u pravilu, u mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenog lica.

Član 231

(Raspored na rad za opšte dobro)

(1) Ministarstvo pravde donijeće rješenje o mjestu rada osuđenog lica u roku od osam dana od prijema pravosnažne i izvršne presude.

(2) Osuđeno lice će se, zavisno od raspoloživih mogućnosti, rasporediti na rad u skladu s njegovim zdravstvenim sposobnostima, stručnoj osposobljenosti i stečenim znanjima.

(3) Osuđeno lice raspoređuje se na rad na raspoloživo mjesto u skladu s Pravilnikom o vrsti i uslovima rada za opšte dobro, koji

donosi ministar pravde.

(4) Početak i raspored izvršavanja rada za opšte dobro utvrđuje posebnim rješenjem Ministarstvo pravde.

X - IZVRŠENjE MJERA BEZBJEDNOSTI

1. Obavezno psihijatrijsko liječenje

Član 232

(Mjesto izvršenja mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja)

(1) Mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja koja se izriče uz kaznu zatvora izvršava se u Zavodu u skladu s Pravilnikom koji donosi Ministarstvo pravde.

(2) Mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja koja se izriče uz rad za opšte dobro na slobodi izvršava se u psihijatrijskom odjeljenju opšte zdravstvene ustanove u skladu sa Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija entiteta na čijoj teritoriji se nalazi zdravstvena ustanova.

(3) Troškove izvršenja mjere bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja snosi Ministarstvo pravde.

2. Obavezno liječenje od zavisnosti

Član 233

(Mjesto izvršenja mjere obaveznog liječenja od zavisnosti)

(1) Mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti, izrečena uz bezuslovnu kaznu zatvora, izvršava se u zavodu u skladu s Pravilnikom koji donosi ministar pravde.

(2) Mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti, izrečena uz uslovnu osudu ili uz rad za opšte dobro na slobodi, izvršava se u skladu sa zakonom o izvršenju krivičnih sankcija entiteta na čijoj teritoriji se nalazi zdravstvena ustanova.

(3) U slučaju opozivanja uslovne osude, izvršenje mjere bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti biće sprovedeno u skladu s odredbama stava (1) ovog člana.

Član 234

(Način i vrijeme izvršenja mjera bezbjednosti)

(1) Izvršenje mjera bezbjednosti iz čl. 232. i 233. ovog zakona prethodi izdržavanju kazne zatvora, odnosno prvo se izvršava mjera bezbjednosti.

(2) Mjera iz stava (1) ovog člana izvršava se u Zavodu za forenzičku psihijatriju, a izuzetno u drugoj zdravstvenoj ustanovi i samo u slučaju nemogućnosti takvog upućivanja, lice se može privremeno uputiti u posebno forenzičko odjeljenje zavoda u kojem se izdržava kazna zatvora.

(3) Vrijeme provedeno u ustanovama za liječenje u vezi sa izvršenjem mjera bezbjednosti uračunava se u izrečenu kaznu zatvora.

(4) Lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti imaju pravo na jednake uslove liječenja kao i lica smještena u druge zdravstvene ustanove.

Član 235

(Obavještenje zavoda o potrebi pružanja pomoći nakon izvršenja mjera bezbjednosti)

(1) Nakon otpuštanja iz medicinske ustanove lica kojem je izrečena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja ili obaveznog liječenja od zavisnosti, koja je trajala najduže do isteka izdržavanja kazne zatvora ili kojem je sud odobrio uslovni otpust, Zavod za forenzičku psihijatriju ili druga specijalizovana ustanova dužna je odmah, a najkasnije u roku od 24 sata po otpuštanju, obavijestiti nadležni organ socijalne zaštite prema mjestu prebivališta ili boravišta otpuštenog lica o potrebi i vrsti socijalne pomoći i brige iz djelokruga navedenog organa.

(2) Zavod za forenzičku psihijatriju ili druga specijalizovana ustanova dostaviće obavještenje iz stava (1) ovog člana organu socijalne zaštite prije otpuštanja lica iz stava (1) ovog člana, kada utvrdi da ono, zbog uslova u kojima živi izvan ustanove, odnosno zbog materijalnih, stambenih, porodičnih, radnopravnih ili drugih stanja ili prilika, nije sposobno da se brine o sebi i svom psihofizičkom stanju, a sve s ciljem pružanja adekvatne socijalne pomoći i brige takvom licu kao i mogućnosti njegovog smještaja u socijalnu ustanovu po postupku predviđenom pozitivnim zakonskim

propisima iz oblasti zdravlja i socijalne zaštite ili drugom posebnom propisu.

Član 236

(Psihijatrijski tretman u zavodu)

(1) Za lica koja imaju manje psihičke poremećaje i koji ne potpadaju pod odredbe člana 234, st. (1) i (2). ovog zakona, zdravstvena služba u zavodu u kojem se izvršava kazna zatvora obezbijediće psihijatrijski tretman svim zatvorenicima kojima je takav tretman potreban i posebnu pažnju će posvećivati sprečavanju izvršenja ili pokušaju samopovređivanja ili suicida.

(2) Za lica iz stava (1) ovog člana biće na raspolaganju zdravstvena ambulanta ili stacionar u zavodu ili zdravstvena ustanova van zavoda ili posebna odjeljenja pod medicinskim nadzorom kao i drugi odgovarajući oblici zdravstvene zaštite u skladu sa Zakonom.

Član 237

(Primjena moderne terapije u liječenju lica kojima je izrečena mjera bezbjednosti)

(1) Za vrijeme izdržavanja mjere bezbjednosti u specijalnoj ustanovi za forenzičku psihijatriju ili na odjeljenju sudske psihijatrije pri zavodu biće primjenjivana odgovarajuća psihoterapija, farmakoterapija, socioterapija i po mogućnosti radna terapija, u skladu sa medicinskim nalazom nadležnog ljekara specijaliste neuropsihijatra, odnosno ljekara specijaliste iz drugih oblasti psihijatrije ili stručnog psihijatrijskog tima ljekara, zavisno od duševnog i fizičkog stanja zdravlja lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti.

(2) Postupanje sa licima sa izrečenom mjerom bezbjednosti mora biti humano i sa poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva kao i u skladu sa principima medicinske etike iz oblasti mentalnog zdravlja, mentalnog poremećaja i drugih patoloških oblika iz oblasti psihijatrije.

Član 238

(Savremene metode liječenja od zavisnosti od alkohola, droga ili drugih oblika toksikomanije)

U liječenju od alkohola, droga ili drugih oblika zavisnosti - toksikomanije, primijeniće se savremene metode liječenja koje obuhvataju biološku, psihološku i socijalnu dimenziju ličnosti, kao liječenja zasnovanog na znanjima i istraživanjima iz drugih naučnih i medicinskih disciplina i razvoja same psihijatrije i njene terapije zasnovane na multidimenzionalnom principu, odnosno više terapijskih postupaka i integralnom principu, odnosno liječenje ne samo osnovnog psihičkog oboljenja nego i odnosa bolesnika i njegove okoline.

Član 239

(Zaštita i unapređivanje zdravlja lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti)

Zaštita i unapređivanje zdravlja lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti ostvaruje se:

a) omogućavanjem odgovarajuće dijagnostičke obrade i psihijatrijskog liječenja i liječenja od zavisnosti,

b) naučnim istraživanjima u oblasti zaštite i unapređivanja zdravlja lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti i njihovom zaštitom od medicinskih i naučnih istraživanja bez njihovog pristanka ili pristanka njihovih zastupnika ili ako je to suprotno zakonu ili drugom propisu ili međunarodnim sporazumima iz oblasti medicine, biomedicine, psihijatrije ili drugih srodnih medicinskih oblasti,

c) uključivanjem lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti u prosvjetne programe,

d) oporavkom lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti, njihovim uključivanjem u porodicu i radnu i društvenu sredinu,

e) adekvatno osposobljenim kadrom koji se bavi zdravstvenom zaštitom lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti i unapređenjem njihovog zdravlja,

f) podsticanjem udruživanja lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti s ciljem ostvarivanja njihovih prava, samopomoći i pomoći,

g) kao i drugim oblicima zaštite i unapređenja zdravlja u skladu sa posebnim zakonom ili drugim odgovarajućim propisima.

Član 240

(Poštovanje i zaštita ljudskog dostojanstva lica kojima je izrečena mjera bezbjednosti)

(1) Dostojanstvo lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti mora se štititi i poštovati u svim okolnostima.

(2) Lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti imaju pravo na zaštitu od bilo kakvog oblika zlostavljanja te ponižavajućeg postupanja.

(3) Lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti ne smiju biti dovedena u neravnopravan položaj zbog svoje duševne smetnje. Posebne mjere koje se preduzimaju da bi se zaštitila prava ili obezbijedilo unapređivanje zdravlja lica sa duševnim smetnjama ne smatraju se oblikom nejednakog postupanja.

(4) Slobode i prava lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti mogu se ograničiti samo zakonom ili drugim posebnim propisom, ako je to nužno radi zaštite zdravlja ili bezbjednosti tog lica ili drugih lica, odnosno okoline.

Član 241

(Pravo komunikacije, slanja i primanja pisama i podnesaka lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti)

(1) Lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti imaju neograničeno pravo da šalju i primaju pisma i pismene podneske od članova svoje porodice, lica koja mogu pomoći u njihovom tretmanu, zakonskog zastupnika ili punomoćnika koji ga zastupa, organa, organizacije ili odgovorajućeg tijela s ciljem zaštite svojih zakonskih prava.

(2) Lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti imaju pravo da podnose pritužbe zbog povrede njihovih prava ili drugih nepravilnosti i one se moraju rješavati bez odgađanja.

(3) Lica iz st. (1) i (2) ovog člana mogu upućivati svoje molbe i pritužbe državnom ombudsmenu, inspektoru za nadzor nad radom zavoda, Nezavisnoj komisiji iz člana 52. ovog zakona, Komisiji za monitoring kazneno-popravnih zavoda, policijskih stanica i

psihijatrijskih ustanova Savjeta ministara, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine – Odjeljenju za zaštitu ljudskih prava, kao i predstavnicima drugih institucija, organizacija ili tijela nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava ili zaštitu lica sa duševnim smetnjama, kao i tijelu nacionalnog preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja ili drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja u Bosni i Hercegovini.

3. Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti

Član 242

(Izvršenje zabrane)

(1) Mjeru bezbjednosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti izvršava nadležni organ unutrašnjih poslova za područje opštine, odnosno organ uprave nadležan za izdavanje dozvole, odnosno odobrenja za vršenje određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti.

(2) Krivično odjeljenje Suda obavještava o izricanju mjere nadležni organ unutrašnjih poslova za područje opštine na čijem području lice prema kojem je mjera bezbjednosti izrečena ima prebivalište, odnosno boravište.

(3) Odluka o izrečenoj mjeri iz stava (1) ovog člana unosi se u kaznenu evidenciju.

(4) Ako se lice prema kojem je izrečena mjera iz stava (1) ovog člana preseli na područje druge opštine, o tome će se obavijestiti nadležni opštinski organ za unutrašnje poslove te opštine, radi unošenja odluke u kaznenu evidenciju.

(5) Ako je vršenje nekog poziva, djelatnosti ili dužnosti vezano za dozvolu nadležnog organa, Sud će dostaviti odluku o izrečenoj mjeri i tom organu.

(6) Ako se mjera odnosi na vršenje određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti koje osuđeno lice obavlja u preduzeću, ustanovi ili državnom organu, Sud će odluku o izrečenoj mjeri dostaviti preduzeću, ustanovi ili državnom organu u kojem je to lice zaposleno.

Član 243

(Način izvršenja)

(1) Ako vršenje nekog poziva, djelatnosti ili dužnosti nije vezano za posebnu dozvolu, odnosno odobrenje nadležnog organa, mjeru zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti izvršava nadležni opštinski organ za unutrašnje poslove preduzimanjem potrebnih radnji kojim se licu prema kojem je ta mjera izrečena onemogućava da se bavi zabranjenim pozivom, djelatnošću ili drugim zanimanjem.

(2) Ako je vršenje nekog poziva, djelatnosti ili dužnosti na koje se zabrana odnosi vezano za dozvolu, odnosno odobrenje nadležnog organa, ova mjera bezbjednosti izvršava se oduzimanjem dozvole, odnosno odobrenja, i zabranom njenog izdavanja sve dok je ta mjera bezbjednosti na snazi, uz istovremeno unošenje te mjere u evidenciju tog organa.

4. Oduzimanje predmeta

Član 244

(Izvršenje mjere oduzimanja)

(1) Mjeru bezbjednosti oduzimanja predmeta izvršava Krivično odjeljenje Suda, odnosno organ koji je donio odluku o primjeni ove mjere.

(2) Prema prirodi oduzetih predmeta odredиće se da li će se oduzeti predmeti prodati po propisima izvršnog postupka ili će se uništiti ili ustupiti određenom državnom organu ili organizaciji.

Član 245

(Prihodi)

Sredstva dobijena prodajom oduzetih predmeta prihodi su budžeta Bosne i Hercegovine.

XI - IZVRŠENjE MJERE ODUZIMANjA IMOVINSKE KORISTI STEČENE KRIVIČNIM DJELOM

Član 246

(Postupak)

(1) U pogledu nadležnosti i postupka za oduzimanje imovinske koristi važe odredbe Zakona o izvršnom postupku Bosne i Hercegovine, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Krivično odjeljenje Suda po službenoj dužnosti pokreće postupak za izvršenje odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Član 247

(Oduzimanje imovinske koristi od pravnih lica)

Mjera oduzimanja imovinske koristi od preduzeća ili drugih pravnih lica, koja je izrečena u krivičnom postupku, vrši se po propisima o izvršenju zaštitne mjere oduzimanja imovinske koristi.

Član 248

(Preuzimanje kontrole nad imovinom od strane drugog pravnog lica)

Ako po pravosnažnosti odluke kojom se oduzima imovinska korist preduzeću ili drugom pravnom licu to preduzeće ili pravno lice prestane s radom ili izgubi svojstvo pravnog lica, postupak oduzimanja imovinske koristi sprovešće se protiv pravnog lica koje je preuzelo imovinu do visine vrijednosti preuzete imovine.

Član 249

(Unos u budžet Bosne i Hercegovine)

(1) Oduzeta imovinska korist izražena u novcu, hartijama od vrijednosti i sl. unosi se u budžet institucija BiH i koristi u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta, a pokretna i/ili nepokretna imovina će se prodati u skladu s važećim propisima, a ostvarena sredstva unijeti u budžet ili će se ta imovina dati na korišćenje organizacijama iz oblasti socijalne politike, obrazovanja, državnim organima i sl. Sud će ako je to moguće i prije izricanja odluke o oduzimanju imovinske koristi stečene krivičnim djelom, kada je riječ o pokretnoj ili nepokretnoj imovini, izvršiti potrebne konsultacije i u dispozitivu odluke navesti kojoj se ustanovi ta imovina daje na korišćenje.

(2) Ako oštećenom bude naknadno priznat zahtjev za namirenje iz oduzete vrijednosti, Ministarstvo za trezor i finansije isplatiće oštećenom utvrđeni iznos.

XII - IZVRŠENjE VASPITNIH MJERA

Član 250

(Cilj izvršenja vaspitnih mjera)

Cilj izvršenja vaspitnih mjera je da se pružanjem zaštite, pomoći i nadzora maloljetnim počiniocima krivičnih djela u najvećoj mogućoj mjeri obezbijedi njihovo vaspitavanje, popravljanje i pravilan razvoj, a kad je to potrebno, i da ih se spriječi u vršenju krivičnih djela.

Član 251

(Principi izvršenja odgojnih mjera)

(1) U izvršenju odgojnih mjera s maloljetnicima treba postupati na način koji odgovara njihovom uzrastu i ličnim osobinama, pridržavajući se u radu pedagoških, andragoških i psiholoških principa.

(2) Maloljetnike treba podsticati da aktivno učestvuju u svom vaspitavanju, mijenjanju svojih stavova i loših navika i u razvijanju osjećaja odgovornosti za sopstvene postupke.

(3) Tokom izvršenja vaspitnih mjera maloljetnicima će se, u skladu s njihovim uzrastom i sposobnostima, kao i sklonostima prema određenim zanimanjima, obezbijediti osnovno i srednje obrazovanje, kao i radno osposobljavanje.

Član 252

(Izvršenje prije pravosnažnosti)

U krivičnom postupku protiv maloljetnika Krivično odjeljenje Suda može odrediti da se sa izvršenjem pojedinih odgojnih mjera može početi i prije pravosnažnosti sudske odluke, ako se smatra da je to za vaspitanje maloljetnika korisno i istovremeno potrebno radi odvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio, radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika, a kad taj smještaj nije moguće obezbijediti na drugi način, ili kad je to potrebno, da ga se spriječi u vršenju krivičnih djela ili asocijalnog ponašanja.

Član 253

(Nadzor)

Nadzor nad izvršenjem vaspitnih mjera vrši Ministarstvo pravde.

Član 254

(Primjena odredaba koje se odnose na maloljetnike i na odrasla lica)

Odredbe ovog zakona koje se odnose na maloljetnike primjenjuju se i na lica koja su u toku primjene vaspitnih mjera postala punoljetna, kao i na mlađa punoljetna lica kojima je Sud izrekao vaspitnu mjeru.

XIII - IZVRŠENjE KAZNI ZA PRAVNA LICA

Član 255

(Zakon o izvršnom postupku)

Izvršenje novčane kazne i kazne oduzimanja imovine za pravna lica vrši se na način propisan Zakonom o izvršnom postupku Bosne i Hercegovine.

Član 256

(Prestanak postojanja pravnog lica)

Na izvršenje mjere prestanka postojanja pravnog lica primjenjuju se pravila o likvidaciji i stečaju.

XIV - PRELAZNE ODREDBE

Član 257

(Smještaj u entitetske zavode)

Sve dok Bosna i Hercegovina ne bude imala zavode predviđene ovim zakonom, Sud pojedince može pritvarati u pritvorske jedinice zavoda bilo kojeg od entiteta, a lica koja Sud osudi na zatvorsku kaznu svoje kazne mogu izdržavati u entitetskim zavodima.

Član 258

(Usklađivanje zakona)

Nadležni organi Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta BiH uskladiće svoje zakone iz ove oblasti s ovim zakonom u roku od 90 dana.

XV - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 259

(Objavljivanje pravilnika)

(1) Pravilnici i drugi podzakonski akti predviđeni ovim zakonom biće doneseni u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Nakon donošenja, pravilnici iz ovog zakona objavljuju se u "Službenom glasniku BiH".

Član 260

(Objavljivanje zakona)

Službeni prečišćeni tekst Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera obuhvata: Zakon Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 13/05), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 53/07), Zakon o usvajanju Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 97/07), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 37/09), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 100/13), a u kojima je naznačen dan njihovog stupanja na snagu.